



LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA VALSTYBĖS POLITIKOS ASMENS DOKUMENTŲ IŠRAŠYMO SRITYJE ĮGYVENDINIMAS

2010 m. rugsėjo 29 d. Nr. VA-P-40-12-16
Vilnius

Auditas atliktas, vykdant
Valstybės kontrolės 4-ojo audito departamento
direktoriaus Rimvido Aleliūno
2009-12-14 pavedimą Nr. P-40-12

Auditą atliko valstybinių auditorių grupė:
Jūratė Sinkevičienė (grupės vadovė)
Inesa Gineitienė
Almutė Juzėnienė (iki 2010-04-01)
Viktorija Mirošničenko (nuo 2010-01-26 iki 2010-03-01)
Živilė Kindurytė (iki 2010-05-02)
Žydrūnas Skardžius (iki 2010-05-02)

Auditas pradėtas 2009-12-15
Auditas baigtas 2010-09-29

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

Santrauka	3
Įžanga	5
Audito apimtis ir metodai	7
Audito rezultatai	9
1. Valstybės politikos asmens dokumentų išrašymo srityje formavimas	9
2. Asmens dokumentų išrašymo organizavimas	12
3. Pirkimų organizavimas ir kontrolė	13
3.1. Pasų išrašymo įrangos ir pasų blankų pirkimo organizavimas	13
3.2. Valstybės tarnautojo pažymėjimų ir asmens tapatybės kortelių blankų bei jiems išrašyti reikalingos įrangos pirkimai	19
Pirmasis pirkimas	19
Antrasis pirkimas	20
Biometrinių duomenų registravimo įrangos poreikio formavimas ir įrangos naudojimas	21
3.3. Vietinio eismo leidimų blankų pirkimas	26
3.4. Pirkimų, susijusių su įslaptinta informacija, reglamentavimas	28
4. Asmens dokumentų kokybės kontrolė	29
Išvados ir rekomendacijos	32
Priedai	35

SANTRAUKA

Pagrindinis Lietuvos Respublikos piliečio asmens tapatybę patvirtinantis dokumentas – asmens tapatybės kortelė. Asmens tapatybei patvirtinti teisės aktų nustatytais atvejais gali būti naudojami kiti asmens dokumentai, kuriuose yra asmens nuotrauka ir (ar) asmens kodas bei kt. duomenys, tačiau baigtinis tokių asmens dokumentų sąrašas nenustatytas.

Kai kurie asmens dokumentai gali patvirtinti ne tik asmens tapatybę, bet ir juridinį faktą, asmeniui suteiktą teisę ar turėti kitą paskirtį. Yra asmens dokumentų, kurie skirti patvirtinti asmens tapatybę elektroninėje erdvėje, jie gali turėti elektroninio parašo, duomenų kaupimo, laiko apskaitos ir kt. galimybes. 2002 m. buvo įsteigtas Asmens dokumentų išrašymo centras prie Vidaus reikalų ministerijos. Jo misija – centralizuotai išrašyti asmens dokumentus, atitinkančius teisės aktų ir tarptautinių standartų reikalavimus, tačiau jame išrašomi ne visi asmens dokumentai. Asmens dokumentų išrašymo centro prie Vidaus reikalų ministerijos pajėgumai išnaudojami ne visiškai, kai kurių asmens dokumentų išrašymą organizuoja kitos institucijos, pirkdamos įrangą ar dokumentų išrašymo paslaugas. Dėl valstybės mastu nekoordinuojamo asmens dokumentų išrašymo neefektyviai naudojami tam tikslui skirti valstybės ištekliai.

Detaliau nagrinėjome, kaip organizuojamas ir vykdomas asmens dokumentų išrašymas tam tikslui įsteigtoje valstybės institucijoje – Asmens dokumentų išrašymo centre prie Vidaus reikalų ministerijos.

Lietuvoje pasai ir kiti kelionės dokumentai su biometriniais duomenimis buvo pradėti išduoti Europos Sąjungos teisės aktų nustatytu laiku, tačiau jiems išrašyti reikalinga įranga 2006–2007 m. buvo įsigyta neefektyviai naudojant valstybės biudžeto lėšas – daugiau negu pusė įsigytos įrangos naudota tik kiek daugiau nei metus, o vėliau beveik 4,11 mln. Lt vertės įranga nenaudota.

Asmens dokumentų išrašymo centras prie Vidaus reikalų ministerijos 2008 m. vykdydamas didelės vertės (107,57 mln. Lt) pirkimus neišnaudojo visų galimybių įsigyti valstybės tarnautojo pažymėjimų ir asmens tapatybės kortelių blankų ir jiems išrašyti reikalingos įrangos ekonomiškiausia kaina. Planuojant biometrinių duomenų registravimo įrangos pirkimus nebuvo įvertintos jos naudojimo galimybės konkrečiose migracijos tarnybose ir konsulinėse įstaigose, nepakankamai kontroliuota gautos įrangos kokybė ir atitiktis pirkimo dokumentuose nurodytiems reikalavimams bei vykdomas garantinis aptarnavimas, todėl dėl biometrinių duomenų registravimo įrangos funkcionavimo trūkumų neužtikrinamas sklandus kai kurių migracijos tarnybų ir konsulinių įstaigų darbas. Nupirktos įrangos garantinis laikotarpis baigsis 2011 metais. Vėliau jos remontas pareikalaus papildomų valstybės biudžeto lėšų, todėl Vidaus reikalų ministerijai pasiūlėme sudaryti

komisiją ir pavesti jai įvertinti nupirkto ir šiuo metu naudojamos biometrinių duomenų registravimo įrangos kokybę ir įrangos atitiktį pirkimo dokumentuose nurodytiems techniniams reikalavimams bei imtis priemonių nustatytiems trūkumams šalinti.

Lietuvoje vietinio eismo leidimai bus pradėti išduoti pasirašius dvišalius susitarimus su kaimyninėmis šalimis (turinčiomis sausumos sieną) dėl susitariančių šalių piliečių, gyvenančių pasienio teritorijoje, kelionių. 2009 m. buvo perkami vietinio eismo leidimų blankai nepakankamai įvertinus šių sutarčių nepasirašymo rizikos. Įsigyti 77 tūkst. vnt. vietinio eismo leidimų blankų už 1,998 mln. Lt šiuo metu nenaudojami, o sudarytos sutarties sąlygos, numatančios tolesnį šių blankų įsigijimą, gali lemti nerezultatyvų ir 5,08 mln. Lt lėšų panaudojimą, nes po 2011 m. balandžio 20 d. į šiuos dokumentų blankus nebus galimybės įrašyti asmens biometrinius duomenis. Siekiant mažinti nerezultatyvaus lėšų panaudojimo riziką Asmens dokumentų išrašymo centrui pasiūlėme patikslinti sutarties dėl vietinio eismo leidimų blankų sąlygas.

Siekiant užtikrinti, kad valstybės turtas asmens dokumentams išrašyti būtų naudojamas efektyviai, rekomendavome Vyriausybei paskirti instituciją, atsakingą už valstybės politikos asmens dokumentų išrašymo srityje formavimą ir jos įgyvendinimo koordinavimą, ir priimti sprendimus dėl kitų institucijų vykdomų asmens dokumentų išrašymo organizavimo funkcijų perdavimo Asmens dokumentų išrašymo centrui prie Vidaus reikalų ministerijos tikslingumo. Vyriausybė, siekdama racionaliau naudoti valstybės biudžeto lėšas, turėtų patikslinti pirkimų, susijusių su įstatymų nustatyta valstybės ar tarnybos paslaptimi, tvarką, o Vidaus reikalų ministerija – sustiprinti Asmens dokumentų išrašymo centro veiklos kontrolę.

Vyriausybė, Vidaus reikalų ministerija, Asmens dokumentų išrašymo centras prie Vidaus reikalų ministerijos pateikė rekomendacijų įgyvendinimo priemonių planą (žr. 3 priedą).

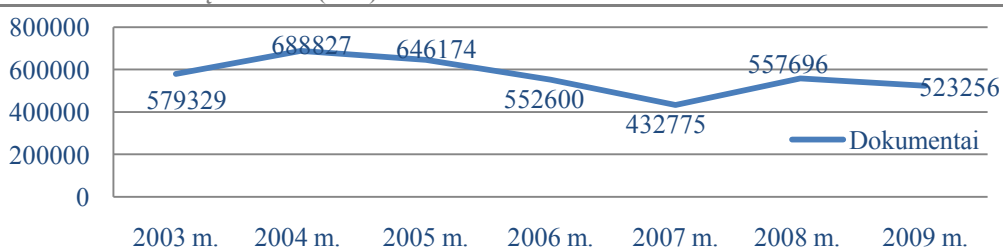
IŽANGA

Kiekvienas turime ne vieną asmens dokumentą – tai gali būti asmens tapatybės kortelė, Lietuvos Respublikos pasas, vairuotojo pažymėjimas, valstybės tarnautojo pažymėjimas ar kitas asmens dokumentas. Valstybės politiką Lietuvos Respublikos asmens dokumentų išrašymo srityje pavesta pagal kompetenciją įgyvendinti Asmens dokumentų išrašymo centrui prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – ADIC). Pagal ADIC nuostatus¹ jis turėtų užtikrinti teisės aktų ir tarptautinių standartų reikalavimus atitinkančių Lietuvos Respublikos asmens dokumentų projektavimą, gamybą ir išrašymą.

Baigtinis asmens dokumentų sąrašas nenustatytas, o ADIC išrašo tik dalį asmens dokumentų: Lietuvos Respublikos pasus, asmens tapatybės korteles, valstybės tarnautojo pažymėjimus, Lietuvos Respublikos tarnybinius pasus, užsieniečio pasus, pabėgėlio kelionės dokumentus, asmens be pilietybės kelionės dokumentus, leidimus gyventi Lietuvoje. Kitų asmens dokumentų išrašymą organizuoja (vykdo) kitos įstaigos, nors jų funkcijos tiesiogiai nesusijusios su asmens dokumentų išrašymu.

ADIC kasmet išrašo daugiau kaip 500 tūkst. asmens dokumentų (žr. 1 pav.). Daugiausia išrašoma asmens tapatybės kortelių – vidutiniškai 49,75 proc., Lietuvos Respublikos pasų – vidutiniškai 42,29 proc. visų per metus išrašomų asmens dokumentų. Iki 2007 m. gegužės mėn. 21,42 proc. visų per metus išrašomų asmens dokumentų sudarė vairuotojo pažymėjimai. Nuo 2007 m. gegužės mėn. vairuotojo pažymėjimus išrašo valstybės įmonė „Regitra“.

1 pav. Asmens dokumentų išrašymo centro prie Vidaus reikalų ministerijos 2003–2009 m. išrašytų dokumentų skaičius (vnt.)



Šaltinis – Valstybės kontrolė, sudaryta pagal Asmens dokumentų išrašymo centro duomenis.

ADIC skiriami valstybės biudžeto asignavimai kasmet didėja: 2007 m. skirta 18 674,6 tūkst. Lt, 2008 m. – 39 751,8 tūkst. Lt, 2009 m. – 43 615,1 tūkst. Lt, 2010 m. – 49 744,4 tūkst. Lt. 2010 m. pradžioje taip pat skirta 1 958,4 tūkst. Lt Išorės sienų fondo finansinės paramos lėšų.

Įgyvendinant Europos Sąjungos teisės aktus ir tarptautinius standartus nuo 2006 m. kai kuriuose asmens dokumentuose pradėti diegti biometriniai duomenys, elektroninio identifikavimo ir (ar) elektroninio parašo priemonės. Šiam tikslui buvo keičiamos asmens dokumentų formos,

¹ Asmens dokumentų išrašymo centro prie Vidaus reikalų ministerijos nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2001-12-28 įsakymu Nr. 681, 6.1 p.

įsigyjami nauji dokumentų blankai ir dokumentų išrašymo įranga – buvo vykdomi didelės vertės pirkimai.

Tai paskatino Valstybės kontrolę domėtis asmens dokumentų išrašymo organizavimu ir tam tikslui skirtų valstybės biudžeto lėšų ir kitų išteklių naudojimu.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Audito objektas – valstybės politikos asmens dokumentų išrašymo srityje įgyvendinimas.

Detaliau nagrinėjome, kaip organizuojamas ir vykdomas asmens dokumentų išrašymas tam tikslui įsteigtoje valstybės institucijoje – ADIC.

Audito subjektai:

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija (toliau – VRM) – institucija, dalyvaujanti formuojant migracijos politiką.

ADIC – institucija, pagal kompetenciją įgyvendinanti valstybės politiką asmens dokumentų išrašymo srityje.

Informacija buvo renkama Turto valdymo ir ūkio departamente prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – TVŪD), Valstybės tarnybos departamente prie Vidaus reikalų ministerijos, Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijoje. Be to, buvo renkama informacija (naudojant klausimynus) iš migracijos tarnybų ir Lietuvos Respublikos konsulinių įstaigų užsienyje (toliau – konsulinės įstaigos) apie įrangos poreikio formavimą ir dokumentų išdavimo organizavimą.

Audito tikslas – įvertinti valstybės politikos asmens dokumentų išrašymo srityje įgyvendinimo efektyvumą.

Vertinimo kriterijai:

- Įsigytos įrangos, skirtos asmens dokumentų išrašymui, naudojimo proc.
- Pirkimams vertinti – ekonomiškos kainos ir racionalaus valstybės biudžeto lėšų naudojimo principas.
- Įsigytų ir panaudotų asmens dokumentų blankų skaičiaus santykis.
- Migracijos tarnybų ir konsulinių įstaigų, turinčių nusiskundimų dėl biometrinių duomenų registravimo ir kitos įrangos, skirtos asmenų prašymų išduoti asmens dokumentą priėmimui organizuoti, naudojimo trūkumų, dalis (proc.).

Audito metodai:

- Įrodymų rinkimo metodai: dokumentų peržiūra, stebėjimas, pokalbiai su darbuotojais, apklausa (kokybinė).
- Įrodymų vertinimo metodai: skaičiavimas, palyginimas, analizė.

Audito metu buvo atliktos ADIC turimos dokumentų išrašymo įrangos ir saugyklų, dviejų apskričių vyriausiųjų policijos komisariatų (toliau – VPK) migracijos padalinių ir dviejų rajoninių VPK migracijos padalinių patalpų bei naudojamos biometrinių duomenų registravimo ir kitos įrangos (naudojamos priimant asmenų prašymus išduoti asmens dokumentą) apžiūros.

Audituojamas laikotarpis – 2006 m. sausio 1 d. – 2010 birželio 1 d., nagrinėjant kai kuriuos klausimus naudoti ir ankstesnių metų duomenys.

Atlikdami auditą laikėmės prielaidos, kad visi mums pateikti dokumentai yra išsamūs ir galutiniai, o dokumentų kopijos atitinka originalus.

Audito metu ir šioje ataskaitoje informacija, sudaranti valstybės ar tarnybos paslaptį, naudota nebuvo, nes jos neprireikė audito tikslui pasiekti.

Ataskaitoje nurodytos sumos su PVM (kur jis buvo skaičiuotas).

AUDITO REZULTATAI

1. Valstybės politikos asmens dokumentų išrašymo srityje formavimas

Asmens dokumentas – valstybės ar vietos savivaldos institucijos asmeniui išduotas dokumentas, kuriame įrašyti duomenys apie šį asmenį Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka². Asmens dokumentų paskirtis nurodyta įvairiuose teisės aktuose – vieni jų patvirtina asmens tapatybę (pvz., asmens tapatybės kortelė), kiti – juridinį faktą (pvz., gimimo ar santuokos liudijimai), asmeniui suteiktą teisę (pvz., vairuotojo pažymėjimas) ar kt. Kai kurie asmens dokumentai gali patvirtinti asmens tapatybę elektroninėje erdvėje, turėti elektroninio parašo, duomenų kaupimo, laiko apskaitos ir kt. galimybes.

Audito metu detaliau nagrinėjome valstybės politikos asmens dokumentų, kurie gali patvirtinti asmens tapatybę ir (ar) gali identifikuoti asmenį elektroninėje erdvėje, išrašymo srityje formavimą ir įgyvendinimą.

Pagrindinis Lietuvos Respublikos piliečio asmens tapatybę patvirtinantis dokumentas – asmens tapatybės kortelė³. Asmens tapatybei patvirtinti teisės aktų nustatytais atvejais gali būti naudojami kiti asmens dokumentai, kuriuose yra nuotrauka ir (ar) asmens kodas bei kt. duomenys, tačiau baigtinis tokių asmens dokumentų sąrašas nenustatytas.

Pavyzdžiai

1. Pagal Lietuvos Respublikos notariato įstatymo 31 str. notaras, atlikdamas notarinius veiksmus, nustato Lietuvos Respublikos piliečių asmens tapatybę pagal pateiktą asmens tapatybės kortelę arba kitą asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą, kuriame yra asmens kodas ir nuotrauka.

2. Pagal ATPK draudžiama būti pasienio ruože be asmens tapatybę patvirtinančio dokumento, o Pasienio teisinio režimo taisyklės⁴ nurodo, kad asmens tapatybę patvirtinantys dokumentai – gimimo liudijimas, kelionės dokumentas ir kt.

Dažniausiai naudojami asmens dokumentai patvirtina ne tik asmens tapatybę, bet ir:

- pilietybę, užsieniečio, asmens be pilietybės arba pabėgėlio statusą (pilietybę – asmens tapatybės kortelė, Lietuvos Respublikos pasas, Lietuvos Respublikos tarnybinis pasas, užsieniečio statusą – užsieniečio pasas ir kt.);
- profesinio statuso suteikimą ar kad asmuo eina atitinkamas pareigas (jūrininko knygelė, valstybės tarnautojo pažymėjimas, valstybės pareigūno pažymėjimas, teisėjo pažymėjimas ir kt.);

² Lietuvos Respublikos gyventojų registro įstatymas, 1992-01-23 Nr. I-2237 (1999-03-16 įstatymo Nr. VIII-1085 (nuo 1999 m. birželio 1 d.) redakcija), 4 str. 11 d.

³ Lietuvos Respublikos asmens tapatybės kortelės įstatymas, 2001-11-06 Nr. IX-577, 2 str. 1d.

⁴ Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-04-30 nutarimu Nr. 598.

- kitą asmens statusą ar suteiktas socialines garantijas (neįgaliojo, pensininko, studento, moksleivio ir kiti pažymėjimai).
- kad asmeniui suteikta tam tikra teisė (vairuotojo pažymėjimas, leidimas nuolat arba laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje ir pan.).

Pagal Lietuvos Respublikos paso ir Lietuvos Respublikos asmens tapatybės kortelės įstatymus Lietuvos Respublikos piliečių asmens tapatybei nustatyti ir kelionėms į užsienį gali būti naudojami du asmens dokumentai – Lietuvos Respublikos pasas ir asmens tapatybės kortelė. Pastaroji naudojama ES ir šalyse, su kuriomis yra sudarytos atitinkamos tarptautinės sutartys ir susitarimai. Kaip nurodyta minėtuose įstatymuose, į abu šiuos dokumentus turi būti įrašomi asmens biometriniai duomenys. Asmuo, kuriam sukako 16 metų ir kuris neturi iki 2003 m. sausio 1 d. išduoto Lietuvos Respublikos piliečio paso bei norintis jį įsigyti, privalomai turi gauti (jei neturi) ir asmens tapatybės kortelę bei sumokėti už abu dokumentus valstybės rinkliavą (atitinkamai 80 ir 100 litų, jei dokumentai išduodami ne skubos tvarka). Iš ES valstybių narių vienoje – Latvijos Respublikoje yra vienas pagrindinis asmens dokumentas, naudojamas asmens tapatybei patvirtinti ir kelionėms į užsienį – pasas. Šiems tikslams kai kuriose kitose Europos šalyse, pavyzdžiui, Norvegijos Karalystėje ir Islandijos Respublikoje, naudojamas vienas asmens dokumentas – pasas. Estijoje kartu išduodant pasą ir asmens tapatybės kortelę rinkliava imama tik už vieno dokumento išdavimą.

Seime 2010 m. birželio 10 d. įregistruoti Lietuvos Respublikos paso įstatymo pakeitimo⁵ ir Lietuvos Respublikos asmens tapatybės kortelės įstatymo pakeitimo⁶ projektai, kuriuose numatyta galimybė asmeniui pasirinkti, kokį pagrindinį asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą jis nori turėti – asmens tapatybės kortelę ar Lietuvos Respublikos pasą.

Valstybės politiką Lietuvos Respublikos asmens dokumentų išrašymo srityje pagal kompetenciją pavesta įgyvendinti ADIC⁷. Įgyvendinant asmens tapatybę ir pilietybę patvirtinančių dokumentų, kelionės dokumentų ir kitų dokumentų išdavimo srities valstybės politiką pagal kompetenciją dalyvauja Migracijos departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos, teritorinės policijos įstaigų migracijos tarnybos, Lietuvos Respublikos konsulinės įstaigos užsienyje. Kadangi kai kurių dokumentų išdavimo organizavimas pavestas kitoms institucijoms (pvz., vairuotojo pažymėjimus išduoda VĮ „Regitra“), manytume, kad jos taip pat dalyvauja įgyvendinat šios srities valstybės politiką.

Teisės aktais valstybės politikos asmens dokumentų išrašymo srityje formavimo ir šios politikos įgyvendinimo koordinavimo funkcija nepriskirta nė vienai institucijai. Todėl susidarė situacija, kai įvairios institucijos organizavo ir (ar) vykdė asmens dokumentų išrašymą, tam tikslui

⁵ Įstatymo projektas Nr. XIP-1006(3).

⁶ Įstatymo projektas Nr. XIP-1004(3).

⁷ Asmens dokumentų išrašymo centro prie Vidaus reikalų ministerijos nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2001-12-28 įsakymu Nr. 681 (2009-11-13 įsakymo Nr. 1V-608 (nuo 2009-11-22) redakcija), 1 p.

pirkdamas įrangą ar dokumentų išrašymo paslaugas, tačiau jų veikla nebuvo koordinuojama (detaliau apie asmens dokumentų išrašymo organizavimą šios ataskaitos 2 dalyje).

Valstybės politikos asmens kelionės dokumentų⁸ išrašymo srityje formavimas susijęs su migracijos politikos formavimu, o formuojant migracijos politiką dalyvauja VRM.

Audito metu Valstybės kontrolė, susipažinusi su Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. kovo 14 d. nutarimo Nr. 291 „Dėl Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo projektu, kreipėsi į Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko tarnybą ir atkreipė dėmesį, kad minėtame projekte numatyta Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministeriją įgalinti prižiūrėti, kaip įgyvendinama valstybės politika asmens dokumentų išrašymo srityje, tačiau šios politikos formavimo funkcija nepriskiriama, ir pasiūlė nuspręsti, kuriai iš institucijų priskirti šios politikos formavimo funkciją. VRM informavo, kad, atsižvelgusi į šį Valstybės kontrolės siūlymą, Vidaus reikalų ministerija Lietuvos Respublikos Vyriausybei pateikė patikslintą Vyriausybės nutarimo projektą, kuriuo keičiamas Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos nuostatų 7.1 punktas – jis papildomas nuostata: „rengia asmens dokumentų išrašymo srities įstatymų projektus, Lietuvos Respublikos Vyriausybei – šiame punkte nurodytos srities Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų, kitų teisės aktų projektus“.

Įgyvendinant ES teisės aktus ir tarptautinius standartus nuo 2006 m. į asmens dokumentus pradėti diegti biometriniai duomenys.

Vidaus reikalų ministro įsakymu⁹ 2004 m. buvo sudaryta nuolat veikianti darbo grupė, sudaryta iš Vidaus reikalų ministerijos ir jai pavaldžių įstaigų atstovų bei Valstybės dokumentų technologinės apsaugos tarnybos prie Finansų ministerijos (toliau – VDTAT), Užsienio reikalų ministerijos ir kitų institucijų atstovų. Šiai darbo grupei pavesta formuoti biometrinių duomenų diegimo ir naudojimo Lietuvos Respublikos vizose ir asmens dokumentuose strategiją ir koordinuoti jos įgyvendinimą.

Darbo grupės posėdžiuose buvo svarstomi biometrinių duomenų diegimo pasuose etapai ir priemonės šiems tikslams įgyvendinti. Ši darbo grupė 2005 m. gruodžio mėn. posėdyje pritarė ADIC užsakymu parengtai galimybių studijai, kurioje biometrinių duomenų diegimą asmens kelionės dokumentuose buvo numatyta įgyvendinti dviem etapais:

- pirmuoju įdiegti veido atvaizdo (pirminius) biometrinius duomenis;
- antruoju įdiegti pirštų atspaudų (antrinius) biometrinius duomenis.

Biometrinių duomenų diegimo vairuotojo pažymėjimuose, leidimų gyventi dokumentuose ir vietinio eismo dokumentuose galimybės šios darbo grupės posėdžiuose nebuvo svarstomos.

⁸ Kelionės dokumentas – pasas ar jį atitinkantis dokumentas, skirtas vykti į užsienio valstybę ir pripažintas Lietuvos Respublikoje.

⁹ Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2004-07-12 įsakymas Nr. IV-222 „Dėl nuolat veikiančios darbo grupės sudarymo“.

Valstybės politikos asmens dokumentų išrašymo srityje formavimo ir politikos įgyvendinimo koordinavimo funkcija nepriskirta nė vienai iš institucijų, dėl to asmens dokumentų išrašymo organizavimas nekoordinuojamas.

2. Asmens dokumentų išrašymo organizavimas

Kaip minėta, asmens tapatybę patvirtinti gali įvairūs asmens dokumentai, tačiau ne visi jie yra išrašomi centralizuotai. ADIC buvo įsteigtas 2002 m., jo misija – centralizuotai išrašyti asmens dokumentus, tačiau jis išrašo tik dalį jų: Lietuvos Respublikos pasus, asmens tapatybės korteles, valstybės tarnautojo pažymėjimus, Lietuvos Respublikos tarnybinius pasus, užsieniečio pasus, pabėgėlio kelionės dokumentus, asmens be pilietybės kelionės dokumentus, leidimus gyventi Lietuvoje. Kitų asmens dokumentų išrašymą organizuoja kitos institucijos: vienos įstaigos asmens dokumentus išrašo pačios, nors jų tiesioginės funkcijos nesusijusios su asmens dokumentų išrašymu, ir tam tikslui yra įsigijusios reikalingą įrangą, kitos įstaigos asmens dokumentų išrašymo paslaugas perka.

Pavyzdžiui, vairuotojų pažymėjimų išdavimas ir keitimas nuo 2007 m. gegužės 1 d. pavestas valstybės įmonei „Regitra“¹⁰. Ši įmonė 2007 m. iš savo apyvartinių lėšų įsigijo vairuotojo pažymėjimų išrašymo įrenginių už beveik 1,2 mln. Lt. 2010 m. birželio mėnesį įsigytas kitas įrenginys už 0,55 mln. Lt už kurį numatoma atsiskaityti taip pat iš įmonės apyvartinių lėšų. Už vairuotojo pažymėjimo išdavimą imamas 49 Lt atlyginimas¹¹, kuris yra VĮ „Regitra“, o ne valstybės biudžeto pajamos.

Valstybinė kelių transporto inspekcija prie Susisiekimo ministerijos 2006 m. sudarė 1,22 mln. EUR (4,21 mln. Lt¹²) vertės tachografo kortelių gamybos ir personalizavimo sutartį. Tachografo kortelės skirtos asmens elektroniniam identifikavimui, jos gali atlikti kitas funkcijas – kaupti informaciją ir kt. Be to, dviejose iš tachografo kortelių – vairuotojo ir dirbtuvės – yra asmens nuotrauka, asmens parašas ir kiti asmens duomenys, todėl teisės aktų nustatytais atvejais šie dokumentai gali patvirtinti asmens tapatybę.

Vadovybės apsaugos departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos turima įranga išrašo įvairius leidimus, naudojamus Prezidentūroje. Saugios laivybos administracija prie Susisiekimo ministerijos jūrininko knygelės išrašymo paslaugas perka iš UAB „Lodvila“. ADIC atstovai paaiškino, kad jų turima įranga, įdiegus atitinkamas programines priemones, yra galimybė išrašyti ID kortelės formos ir paso formos įvairius dokumentus iš polikarbonato. VDTAT pateiktai

¹⁰ Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2006-04-12 įsakymas Nr. 1V-143 „Dėl vairuotojo pažymėjimų išdavimo ir keitimo funkcijos vykdymo“.

¹¹ VĮ „Regitra“ teikiamų vairuotojo pažymėjimo išdavimo paslaugų kainoraštis, patvirtintas Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2007-04-26 įsakymu Nr. 1V-129 (2008-06-04 įsakymo Nr. 1V-213 redakcija).

¹² Pagal fiksuotą oficialų Lietuvos banko lito ir Euro kursą.

duomenimis, iš polikarbonato gaminama 10 rūšių kortelės formos asmens dokumentų, iš jų 5 rūšių dokumentai išrašomi Asmens dokumentų išrašymo centre. Kai kurie asmens dokumentai gaminami kortelės formos, tačiau iš kitų medžiagų: pagal VDTAT duomenis – 13 rūšių dokumentai yra gaminami iš plastiko, pavyzdžiui, muitinės pareigūno pažymėjimas, teisėjo pažymėjimas ir kt.

ADIC 2007 m. įsigijo du modulinius pasų išrašymo įrenginius, kuriais galima išrašyti Lietuvos Respublikos pasus, Lietuvos Respublikos tarnybinius pasus ir kitus knygelės formos dokumentus. Techninėje specifikacijoje nurodytas vieno įrenginio pajėgumas – 120 vnt./val. ADIC 2008–2010 metais vidutiniškai per mėnesį įrenginių pajėgumas buvo išnaudotas beveik 48 proc.

ADIC 2008 m. įsigijo du modulinius kortelių išrašymo įrenginius. Techninėje specifikacijoje nurodytas kiekvieno įrenginio pajėgumas – po 500 vnt./val. Šiais įrenginiais išrašomos asmens tapatybės kortelės ir valstybės tarnautojo pažymėjimai. ADIC 2009–2010 metais vidutiniškai per mėnesį šių įrenginių pajėgumai išnaudoti beveik 13 proc.

ADIC atstovai paaiškino, kad tikrasis įrenginių pajėgumas skiriasi nuo nurodyto techninėje specifikacijoje ir yra kelis kartus mažesnis. Jų nuomone, efektyviau panaudoti įrangos pajėgumus būtų galima gaunant papildomų užsakymų ir dirbant dviem darbo pamainomis.

Siekiant efektyviau naudoti valstybės turtą ir kitus išteklius turėtų būti įvertintos kitų institucijų išrašomų asmens dokumentų galimos išrašymo organizavimo alternatyvos ir priimti sprendimai dėl ekonomiškiausio būdo pasirinkimo.

ADIC turimi pajėgumai išnaudojami nepakankamai, tačiau galimybė ir tikslingumas pavesti jam išrašyti asmens dokumentus, kuriuos išrašo kitos institucijos arba kurių išrašymo paslaugos perkamos, ir tokiu būdu taupiau naudoti valstybės biudžeto lėšas ir valstybės turtą, nebuvo analizuojama.

3. Pirkimų organizavimas ir kontrolė

Audito metu buvo nagrinėjamas asmens dokumentų su biometriniais duomenimis išrašymo organizavimas: 2006–2009 metais vykdyti asmens dokumentų blankų ir jiems išrašyti reikalingos įrangos pirkimai, įsigytos įrangos ir asmens dokumentų blankų naudojimas.

3.1. Pasų išrašymo įrangos ir pasų blankų pirkimo organizavimas

Per vienerius metus – nuo 2006 m. kovo mėn. iki 2007 m. balandžio mėn. – buvo vykdomi trys pirkimai, siekiant įsigyti pasų su biometriniais duomenimis išrašymo įrangą.

Pirmasis ir antrasis biometrinių duomenų įrašymo įrangos pirkimas vykdytas pagal Viešųjų pirkimų įstatyme nustatytas procedūras, pirkimo iniciatorius – ADIC, perkančioji organizacija – TVŪD¹³.

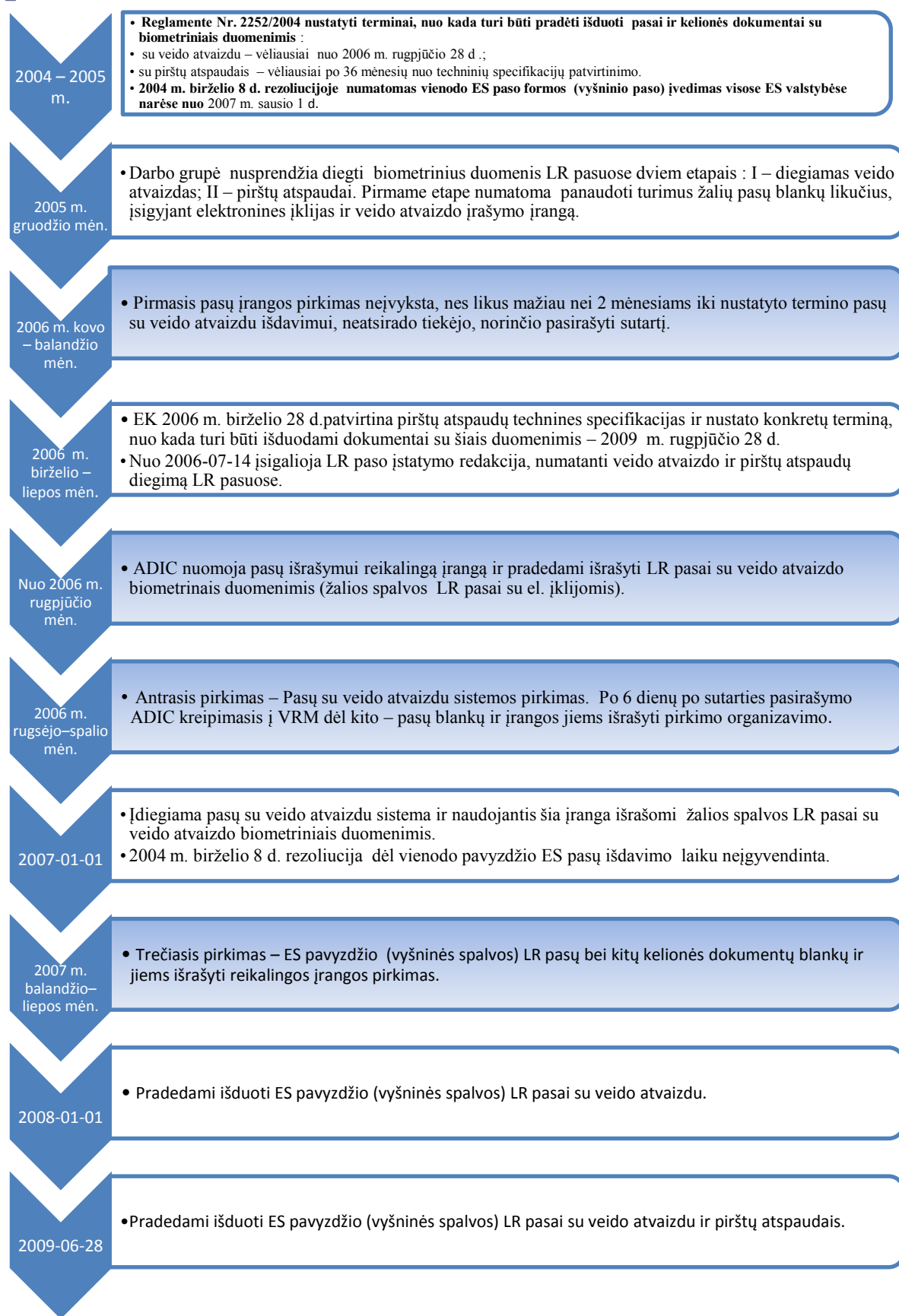
Trečiasis pirkimas vykdytas įrangos, reikalingos išrašyti pasus su pirminiais (veido atvaizdo) ir antriniais (pirštų atspaudų) biometriniais duomenimis, kartu su pasų blankų, kurių detalios technologinės apsaugos priemonės sudaro valstybės ir tarnybos paslaptį, pirkimu, todėl jis buvo vykdomas pagal Vyriausybės 2005 m. spalio 19 d. nutarimu Nr. 1105 patvirtintą Pirkimų, susijusių su įstatymų nustatyta valstybės ar tarnybos paslaptimi, tvarkos aprašą (toliau – Aprašas), pirkimą vykdė ADIC¹⁴.

Sprendimai dėl biometrinių duomenų diegimo pasuose ir vienodos ES paso formos bei jų vykdymo eiga nurodyta 2 pav.

¹³ Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2002-12-23 įsakymas Nr. 597 „Dėl Paso išdavimo, keitimo, paskelbimo negaliojančiu ir naikinimo tvarkos patvirtinimo“, 3.2 p. TVŪD įgaliotas vykdyti pasų blankų pirkimus.

¹⁴ Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2006-12-28 įsakymas Nr. 1V-498 „Dėl Lietuvos Respublikos paso formos ir Lietuvos Respublikos paso formos aprašymo patvirtinimo“, 2.2 p. ADIC įgaliotas vykdyti Lietuvos Respublikos pasų blankų pirkimus.

2 pav. Sprendimai ir veiksmai dėl biometrinių duomenų diegimo LR pasuose



Šaltinis – Valstybės kontrolė

Pirmojo (2006 m. kovo–birželio mėn.) ir antrojo (2006 m. rugsėjo–spalio mėn.) pirkimo tikslas – įsigyti pasų su pirminiais biometriniais duomenimis (tik veido atvaizdo) įrašymui reikalingą įrangą – pasų su veido atvaizdo biometriniais duomenimis išrašymo sistemą. Buvo nuspręsta panaudoti ADIC turimus žalios spalvos LR pasų blankų likučius ir įsigyti elektronines įklijas, nors pagal 2004 m. birželio 8 d. ES valstybių narių vyriausybės atstovų tarybos posėdžių rezoliuciją nuo 2007 m. sausio 1 d. visose ES valstybėse narėse siekta įvesti vienodą ES paso formą (vyšninės spalvos su įrašais visomis ES valstybių narių kalbomis ir kt.).

Nustatyta, kad, siekiant panaudoti 276 tūkst. vnt. LR pasų likutį ir 9 tūkst. vnt. tarnybinių pasų likutį už 7, 65 mln. Lt, įsigyta elektroninių įklijų ir emblemų už 5, 38 mln. Lt bei įrangos už 7,99 mln. Lt. 2010 m. birželio 1 d. duomenimis, liko nepanaudota dalis įklijų (1713 vnt. už 38,39 tūkst. Lt), tarnybinių pasų blankų (8708 vnt. už 233,85 tūkst. Lt) ir nenaudojama įranga beveik už 4,11 mln. Lt. ES pavyzdžio pasai pradėti išduoti metais vėliau – nuo 2008 m. sausio 1 d., negu numatyta ES valstybių narių vyriausybės atstovų tarybos posėdžių rezoliucijose.

Pirmasis pirkimas buvo pradėtas organizuoti likus kiek daugiau nei penkiems mėnesiams iki 2004 m. gruodžio 13 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2252/2004 dėl valstybių narių išduodamų pasų ir kelionės dokumentų apsauginių savybių ir biometrikos standartų (toliau – Reglamentas Nr. 2252/2004) nustatyto kelionės dokumentų su biometriniais duomenimis išdavimo termino pradžios (vėliausiai nuo 2006 m. rugpjūčio 28 d.)¹⁵. Pirkimas vykdytas skelbiamų derybų būdu, jose dalyvavo trys tiekėjai. Pirkimo metu iš trijų dalyvių neatsirado tiekėjo, norinčio sudaryti sutartį dėl įrangos tiekimo dėl per trumpo sutarties įvykdymo termino (buvo likę kiek daugiau nei du mėnesiai iki Reglamentu Nr. 2252/2004 nustatyto kelionės dokumentų su biometriniais duomenimis išdavimo termino).

ADIC, siekdamas laiku įgyvendinti Reglamento Nr. 2252/2004 nuostatas ir nuo 2006 m. rugpjūčio 28 d. pradėti išduoti pasus su veido atvaizdo biometriniais duomenimis, iki bus įsigyta įranga, reikalinga biometrinių duomenų įrašymui, sudarė įrangos panaudos sutartį, o vėliau šią įrangą išsinuomojo (beveik penkių mėnesių įrangos nuomos kaina – 2,48 mln. Lt).

Antrasis biometrinių duomenų įrašymo įrangos pirkimas buvo vykdomas 2006 m. rugsėjo mėnesį neskelbiamų derybų būdu. Pagal viešojo pirkimo komisijos 2006 m. rugsėjo 19 d. protokolą pirkimas buvo vykdomas atsižvelgus į aplinkybes – „siekį panaudoti 2006 m. skirtas valstybės kapitalo investicijų lėšas iki 2006 m. pabaigos“ ir tai, kad „perkančioji organizacija negalėjo numatyti, kad nebus sudaryta sutartis nė su vienu tiekėju“. Pirkimo komisija patvirtino ADIC parengtas pirkimo užduotį ir technines sąlygas, kuriose neatsižvelgta į prieš tris mėnesius iki

¹⁵ Naujo pavyzdžio dokumentų blankų su elektronine laikmena, kurioje įrašomi biometriniai ir kiti duomenys, išdavimą numatė 2004 m. gruodžio 13 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2252/2004 dėl valstybių narių išduodamų pasų ir kelionės dokumentų apsauginių savybių ir biometrikos standartų ir jį papildantys 2005 m. vasario 28 d. Komisijos sprendimas C(2005)409, 2006 m. birželio 28 d. Komisijos sprendimas.

pirkimo – 2006 m. birželio 28 d.¹⁶ – Europos Komisijos patvirtintas konkrečias pirštų atspaudų technines specifikacijas ir kelionės dokumentų apsaugines savybes.

Pavyzdys

Pirkimo techninės užduoties 4 dalies „Detalūs reikalavimai techninei įrangai“ 4.1 p. „Informacijos įrašymo į lustą įranga. Suderinamumas“ numatytas reikalavimas „Pirminė prieigos kontrolė (BAC – *Basic Access control*) pagal ICAO Dokumentą 9303“, naudojama veido atvaizdo biometriniams duomenims, tuo tarpu pirštų atspaudai apsaugomi EAC – *išplėstine prieigos kontrole* (angl. *Extended Access Control*). Šis reikalavimas buvo numatytas tik trečiojo pirkimo, ADIC vykdyto 2007 m., užduoties techninėse sąlygose.

Dėl šių priežasčių įsigyta įranga be pirštų atspaudų duomenų įrašymo į asmens dokumentą galimybių – TVŪD 2006 m. spalio 12 d. pasirašė sutartį su Vokietijos kompanija, įsigytos įrangos vertė – 7,99 mln. Lt.

Antrojo pirkimo metu įsigyta biometrinių duomenų įrašymo įranga LR pasų išrašymui naudota tik kiek daugiau nei metus.

Įvertinus audito metu atliktos (2010-02-22) ADIC turimos įrangos apžiūros rezultatus ADIC atstovų paaiškinimus nustatyta, kad dalis įsigytos įrangos už beveik 4,11 mln. Lt nenaudota:

- programinė įranga mūsų skaičiavimais už beveik 3,74 mln. Lt (tiksliai nenaudojamos programinės įrangos vertė išskirti nėra galimybių, nes įsigijimo dokumentuose nurodyta bendra programinės įrangos komplekto kaina (3,76 mln. Lt));
- informacijos įrašymo į lustą įranga už 0,37 mln. Lt.

Be to, dalis įsigytos programinės įrangos¹⁷ beveik už 20 tūkst. Lt ir dalis informacijos įrašymo į lustą įrangos už 366 tūkst. Lt buvo naudojama administracinėms funkcijoms.

Atkreiptinas dėmesys, kad ADIC 2006 m. spalio 18 d., praėjus šešioms dienoms nuo minėtos sutarties pasirašymo, kreipėsi į VRM dėl naujo konkurso pasų išrašymo įrangai ir šių dokumentų blankams pirkti organizavimo.

Kaip minėta, vykdant antrąjį biometrinių duomenų įrašymo įrangos pirkimą, jau beveik du mėnesius įranga, reikalinga veido atvaizdo biometriniams duomenims įrašyti, buvo nuomojama. Nesvarstyta dėl tolesnės šios įrangos nuomos, kol bus įsigyta pirminių ir antrinių biometrinių duomenų įrašymui reikalinga įranga. VRM paaiškinimu, analizė nebuvo atliekama, nes įrangos pirkimui buvo suplanuotos valstybės investicijų lėšos. Audito metu palyginome dviejų sprendimų – veido atvaizdo biometrinių duomenų įrašymo įrangos įsigijimo ir šios įrangos galimos nuomos alternatyvų ekonominį naudingumą. Mūsų skaičiavimais, jei sutarties šalys šios įrangos nuomos laikotarpį būtų pratęsusios dar 12 mėn.¹⁸ ir būtų buvusi taikoma analogiška ankstesnių tarp šalių

¹⁶ 2006 m. birželio 28 d. Komisijos sprendimas K(2606)2909, nustatantis pirštų atspaudų technines specifikacijas ir dokumentų apsaugines savybes.

¹⁷ Duomenų bazės valdymo programinė įranga *Oracle Standart Edition 10g*, duomenų bazės programinė įranga *MS SQL Server*, 2 vnt., *Windows 2003 server Standard OEM*.

¹⁸ Nuo 2007-01-01 iki 2008-01-01 – laikotarpis, kada LR pasų išrašymui naudota įsigyta pasų su veido atvaizdo biimetriniais duomenimis įrašymo sistema.

sudarytų šios įrangos nuomos sutarčių kainos sudarymo formulė, nuomojantis, o ne perkant įrangą būtų galima sutaupyti apie 1,9 mln. Lt valstybės biudžeto lėšų.

2006 m. vykdytas pasų su veido atvaizdo biometriniais duomenimis įrašymo sistemos 7,99 mln. Lt vertės pirkimas, neįvertinus teisės aktų pasikeitimų ir neišanalizavus alternatyvių įrangos naudojimo galimybių (įrangos nuomos) buvo neefektyvus, dalis įsigytos įrangos už 4,11 mln. Lt audito atlikimo metu nenaudojama.

Trečiasis pirkimas buvo vykdomas 2007 m. balandžio–liepos mėn., uždaro konkurso būdu, siekiant įsigyti ES paso formos blankų ir jiems išrašyti reikalingą įrangą. Perkančioji organizacija – ADIC. Komisijos narių balsų dauguma iš šešių galimų (pagal turėtus komisijos duomenis apie rinkos būklę) tiekėjų konkurse pasiūlyta dalyvauti keturiems, pasiūlymus konkursui pateikė du tiekėjai. Konkurso nugalėtoju pripažinta mažesnę kainą pasiūliusi ūkio subjektų grupė: PWPW S.A. (Lenkijos įmonė) ir UAB „Garsų pasaulis“ (veikiančios jungtinės veiklos pagrindu). Su šia ūkio subjektų grupe ADIC 2007 m. liepos 19 d. sudarė sutartį, bendra sutarties kaina 54,79 mln. Lt, iš jų: už 42,9 mln. Lt (78 proc. bendros kainos) įsipareigota įsigyti pasų ir kitų dokumentų blankų, vieno blanko kaina 56,63 Lt. Įrangos kaina – 11,9 mln. Lt (22 proc. bendros kainos).

Pagal šią sutartį įsigyjamų LR pasų blankų, imant vidutinį išrašomų dokumentų skaičių, mūsų skaičiavimais, turėtų užtekti trejiems metams. Kitų asmens dokumentų blankų įsigyta kur kas ilgesniam laikotarpiui – kai kurių iki 13 metų.

Pavyzdžiai

1. 2010-06-01 duomenimis, ADIC saugyklose pagal 2007 m. liepos 19 d. sutartį Nr. 2-15 įsigytų tarnybinių pasų blankų likutis buvo 1882 vnt., kurių vertė – 90, 317 tūkst. Lt. Atsižvelgiant į vidutiniškai per metus kas mėnesį išrašomų šios rūšies dokumentų skaičių (2009 m. per mėnesį vidutiniškai buvo išrašoma 12 tarnybinių pasų), esamas blankų likutis bus panaudotas per 13 metų.

2. Pabėgėlio kelionės dokumentų likutis saugyklose, 2010-06-01 duomenimis, buvo 470 vnt., atsižvelgiant į per 2009 m. liepos – 2010 birželio mėn. vidutiniškai per mėnesį išrašomų dokumentų skaičių (3 vnt.), šis dokumentų blankų likutis bus išnaudotas per 13 metų.

Sudarant sutartį, įsigyjamų asmens dokumentų blankų skaičius buvo derinamas su Migracijos departamentu ir VRM valstybės sekretoriumi, tačiau, mūsų nuomone, nustatant įsigyjamų blankų skaičių, ankstesnių pirkimų metu įsigytų blankų naudojimo patirtis įvertinta tik iš dalies – blankų įsigyta dešimt kartų mažiau negu ankstesnių pirkimų metu, tačiau kai kurių asmens dokumentų blankų įsigyta per ilgam (13 metų) laikotarpiui. Kaip matyti iš 2002–2006 m. įsigytų asmens dokumentų blankų penkerių metų naudojimo praktikos, dėl pasikeitusių aplinkybių (naujų reikalavimų dokumentų blankams, sparčiai besikeičiančių informacinių technologijų ir kt.) lieka daug nepanaudotų blankų. ADIC 2010 m. birželio 1 d. duomenimis, 2002–2006 m. įsigytų ir dėl pasikeitusių aplinkybių šiuo metu nenaudojamų tarnybinių pasų ir užsieniečių pasų blankų likučių vertė 641,33 tūkst. Lt.

Dėl ilgesniam laikotarpiui įsigyjamų kai kurių rečiau naudojamų blankų kiekio išauga ADIC išlaidos, be to, ankstesnių pirkimų metu įsigytų blankų panaudojimas parodė, kad padidėja rizika nepanaudoti viso įsigyto blankų kiekio. Pagal ADIC duomenis, 2009 m. gruodžio 31 d. įsiskolinimas tiekėjams buvo 28,73 mln. Lt, iš kurių 53 proc. – 15,1 mln. Lt – už įsigytus ES formos pasų blankus ir ID formato korteles. 2010 m. rugsėjo 1 d. šis įsiskolinimas sumažėjo iki 2,8 mln. Lt.

Mūsų nuomone, siekiant racionaliau naudoti valstybės biudžeto lėšas tikslinga įsigyjamų asmens dokumentų blankų kiekį apskaičiuoti atsižvelgiant į faktinį išrašomų asmens dokumentų skaičių, numatant poreikį trumpesniam laikotarpiui (3–4 metams).

2002–2006 m. buvo perkamas didelis asmens dokumentų blankų kiekis, todėl, pasikeitus dokumentams nustatytiems reikalavimams, ADIC liko nepanaudotų dokumentų blankų už 641,33 tūkst. Lt. Pagal 2007 m. liepos 19 d. sutartį įsigyto kai kurių rečiau naudojamų dokumentų blankų turėtų pakakti 13 metų, dėl to padidėja šių dokumentų nepanaudojimo ir nerezultatyvaus valstybės biudžeto lėšų panaudojimo rizika.

3.2. Valstybės tarnautojo pažymėjimų ir asmens tapatybės kortelių blankų bei jiems išrašyti reikalingos įrangos pirkimai

2008 m. liepos–rugsėjo mėn. buvo vykdomi du valstybės tarnautojų pažymėjimų blankų pirkimai. Pirmojo pirkimo metu buvo atmesti abiejų tiekėjų pasiūlymai ir pirkimas nutrauktas. Antrasis pirkimas vykdytas kartu su asmens tapatybės kortelių blankų ir jiems išrašyti reikalingos įrangos pirkimais. Kadangi pirkimai susiję su informacija, sudarančia valstybės ir tarnybos paslaptį, ADIC juos vykdė pagal Aprašą.

Pirmasis pirkimas

Pirmasis valstybės tarnautojų pažymėjimų blankų pirkimas buvo vykdomas 2008 m. liepos–rugpjūčio mėn. uždaro konkurso būdu. Konkurse iš svarstomų galimų (pagal komisijos turėtus duomenis apie rinkos būklę) septynių tiekėjų pirkimo komisijos narių balsų dauguma pasiūlyta konkurse dalyvauti keturiems tiekėjams, konkursui pasiūlymus pateikė dvi bendrovės. Suomijos bendrovės pasiūlyta vieno blanko kaina – 8,26 EUR, arba 28,52 Lt, o Lietuvos bendrovės – keturis kartus didesnė.

Pirkimo komisija svarstė tiekėjų pateiktų pasiūlymų atitiktį pirkimo sąlygose išdėstytiems kvalifikaciniams ir techniniams reikalavimams ir, pirkimo komisijos pirmininkui pristačius ADIC pasitelktų ekspertų išvadas ir pasiūlius balsuoti dėl abiejų tiekėjų pasiūlymų atmetimo, komisija balsų dauguma šiuos pasiūlymus atmetė ir pirkimą nutraukė.

IT ekspertų išvadose nurodoma, kad, jų nuomone, Lietuvos bendrovė nebuvo pateikusi siūlomo techninio sprendimo aprašymą, todėl nebuvo galimybės įsitikinti, ar tiekėjo pasiūlymas atitinka techninės užduoties reikalavimus. Teisės ekspertas pažymėjo, kad Suomijos bendrovė nepatenkino pirkimo sąlygose nustatytų kvalifikacinių reikalavimų, nes nepateikė dokumento, liudijančio, kad tiekėjas neturi neišnykusio ar nepanaikinto teistumo už pažeidimus profesinėje veikloje. Be to, ekspertas suabejojo asmenų, pasirašiusių šios bendrovės dokumentus, įgaliojimais.

Antrasis pirkimas

Antrojo pirkimo, kuris buvo vykdomas 2008 m. rugpjūčio–rugsėjo mėn., tikslas buvo įsigyti 50 tūkst. vnt. valstybės tarnautojų pažymėjimų blankų ir 900 tūkst. vnt. asmens tapatybės kortelių blankų, jiems išrašyti reikalingą modulinę ir programinę įrangą, biometrinių duomenų registravimo įrangą (stacionarią ir mobilią), dokumentų išrašymo kokybės patikros įrangą. Pirkimo komisija šį pirkimą nusprendė vykdyti uždaro konkurso būdu.

Pirkimo komisijos narių balsų dauguma iš galimų (pagal komisijos turėtus duomenis apie rinkos būklę) septynių tiekėjų pakviesti dalyvauti konkurse du tiekėjai – UAB „Lodvila“ ir UAB „Garsų pasaulis“. Tai mažiausias pagal Aprašo 28 p. reikalavimus tiekėjų skaičius, nors iš ADIC turimų duomenų apie rinkos būklę matyti, kad tiekėjų, galinčių pasiūlyti reikiamų prekių, buvo daugiau. Atkreiptinas dėmesys, kad pirkimo komisija nusprendė kviešti į konkursą iš dviejų pirmame valstybės tarnautojų blankų pirkimo konkurse dalyvavusių tiekėjų UAB „Lodvila“, tačiau nekviesti kito tiekėjo, pasiūliusio keturis kartus mažesnę kainą (už šio tiekėjo kvietimą dalyvauti konkurse balsavo vienas komisijos narys, du susilaikė ir vienas balsavo prieš).

Pirkimo metu nebuvo sukurtos konkurencinės sąlygos ekonomiškiausiai kainai parinkti, nes pirkimo metu UAB „Lodvila“ ir UAB „Garsų pasaulis“ susibūrė į konsorciumą – ūkio subjektų grupę – ir pateikė bendrą pasiūlymą, todėl tapo vienu tiekėju. Su šia ūkio subjektų grupe ADIC sudarė 2008 m. spalio 10 d. sutartį (toliau – 2008 m. sutartis), bendra sutarties kaina 107,57 mln. Lt.

Neskelbiama informacija. Pagal minėtos 2008 m. sutarties I dalies (Bendrosios sutarties sąlygos) 5 p. ir II dalies (Specialiosios sutarties sąlygos) 3.1 p. visa informacija, susijusi su minėta sutartimi, išskyrus šalių pavadinimus ir bendrą sutarties kainą, yra konfidenciali.

Atkreiptinas dėmesys, kad vienas iš laimėtojo dalyvių – UAB „Lodvila“ – sutarties įsipareigojimų vykdymui pasitelkė subrangovą – Suomijos bendrovę, pirmojo pirkimo metu pasiūliusią mažiausią kainą.

ADIC, vykdydamas didelės vertės (107,57 mln. Lt) pirkimus, nesudarė konkurencinių sąlygų ir neišnaudojo visų galimybių įsigyti valstybės tarnautojo pažymėjimų, asmens tapatybės blankų ir jiems išrašyti reikalingos įrangos ekonomiškiausia kaina.

Biometrinių duomenų registravimo įrangos poreikio formavimas ir įrangos naudojimas

ADIC pagal minėtą 2008 m. sutartį įsigijo biometrinių duomenų registravimo įrangos, kurios vertė – 15,937 mln. Lt. Įranga tiekėjo buvo perduota:

- migracijos tarnyboms 171 stacionarus biometrinis duomenų registravimo įrenginys, 20 mobilių biometrinių duomenų registravimo įrenginių (iš jų po vieną biometrinių duomenų registravimo įrenginį perduota Migracijos departamentui prie Vidaus reikalų ministerijos ir Valstybės tarnybos departamentui prie Vidaus reikalų ministerijos), 225 valdymo kompiuterių, 100 skenerių, 135 spausdintuvų).
- konsulinėms įstaigoms 11 stacionarių biometrinių duomenų registravimo įrenginių ir 55 portatyvinius pirštų atspaudų nuskaitymo įrenginius.

Mobilios įrangos pristatymas ir jos diegimas vėlavo:

- Migracijos tarnyboms – daugiau negu 6 mėnesius. Pagal sutartį ši įranga turėjo būti pristatyta ir įdiegta iki 2009 m. sausio 1 d., o faktiškai pristatyta 2009 m. liepos–rugpjūčio mėnesiais. 2009 m. sausio–liepos mėnesiais, kol nebuvo gauta mobili biometrinių duomenų registravimo įranga, tiekėjo pateikta naudoti alternatyva mobiliai biometrinių duomenų registravimo įrangai įvardyta „laikiniu sprendimu“.
- Konsulinėms įstaigoms biometrinių duomenų registravimo įrangą sutartyje buvo numatyta pateikti 2009 m. liepos 1 d., tačiau kai kurie konsulatai (pvz., Ispanijoje) gavo šią įrangą po beveik 4 mėnesių nuo sutartyje nustatyto termino – 2009 m. lapkričio 20 d.

Pagal minėtą sutartį įrangos garantinis laikotarpis pradedamas skaičiuoti nuo priėmimo-perdavimo akto pasirašymo ir yra ne mažesnis nei dveji metai. Dalį įrangos tiekėjo subrangovas tiesiogiai pristatė migracijos tarnyboms ir konsulinėms įstaigoms. ADIC atstovai pagal jų paaiškinimą dėl žmogiškųjų ir kitų išteklių trūkumo įrangos priėmimo ir perdavime nedalyvavo, todėl negalėjo įsitikinti, ar pagal sutartį pateikta įranga atitinka technines specifikacijas ir yra kokybiška. Tačiau jų nuomone, vykdant sutartį, jos sąlygos, susijusios su stacionarios ir mobilios įrangos diegimu ir naudojimu, nebuvo pažeistos, o visi nesklandumai, kilę sutarties vykdymo metu, buvo pašalinti glaudžiai bendradarbiaujant sutarties vykdymo šalims ir įrangos gavėjams. Raštiškų pretenzijų ar aktų nebuvo surašyta.

Norėdami nustatyti, kaip buvo formuojamas biometrinių duomenų registravimo įrangos poreikis ir kaip naudojama įsigyta biometrinių duomenų registravimo įranga (stacionari ir mobili),

audito metu atlikome 63 proc. migracijos tarnybų¹⁹ ir 100 proc. konsulinių įstaigų, gavusių biometrinių duomenų registravimo įrangą, apklausą. Keturiuose migracijos tarnybose apžiūrėjome biometrinių duomenų registravimo įrangos išdėstymą tarnybos patalpose ir stebėjome šios įrangos naudojimą priimančią prašymus išduoti asmens dokumentą.

Pagal apklausos ir apžiūros rezultatus nustatyta:

1. Biometrinių duomenų registravimo įrangos poreikis suformuotas neįvertinus galimų įrangos parametrų ir jos naudojimo galimybių migracijos tarnybų patalpose. Apskaičiuotas ir/ar įsigytas įrangos kiekis ne visur atitinka realų šios įrangos poreikį:

- 39 proc. apklaustų migracijos tarnybų informavo, kad jiems trūksta įrangos. Ne visose migracijos tarnybose suderinti jos komplektai.

Pavyzdys

Kauno apskrities migracijos tarnyboms nustatytas stacionarios įrangos poreikis buvo 35 vnt., tačiau dėl per mažų pagal įrangos parametrus patalpų (vietos trūkumo) buvo perduoti tik 33 vnt., paskirta 20 spausdintuvų, nors nepertraukiamo darbo užtikrinimui, spausdintuvų trūko ir kitus teko nusipirkti arba naudoti senus spausdintuvus.

- 38 proc. apklaustų migracijos tarnybų ir konsulinių įstaigų nurodė, kad neturi pakankamo dydžio patalpų stacionariai įrangai pastatyti, todėl turėjo sunkumų tinkamai įrengiant darbo vietas.

Pavyzdys

Ketrios konsulinės įstaigos atsisakė stacionaraus įrenginio, nes negali užtikrinti jam reikalingų specialių darbo sąlygų ir reikiamo dydžio patalpų.

- 63 proc. apklaustų migracijos tarnybų nurodė mobilios įrangos trūkumus: sunki, netinkamai sukomplektuota, nepatogus valdymas, ratukai nepritaikyti vežti nelygiu paviršiumi, nesireguliuoja ekranas, nepritaikyta gulinčiam asmeniui (ligoniui) ir kt. (žr. 1 priedą).

Pavyzdžiai

- „ši įranga sunki (17 kg)“ – taip pagal vykdytos migracijų tarnybų apklausos duomenis 71 proc. apklaustų migracijos padalinių nurodė kaip priežastį, kodėl nepatogu naudoti šią įrangą, todėl ją nešti pas ligonį gali tik darbuotojai vyrai;
- „mobili įranga sukomplektuota taip, kad tarnautoja, parengusi įrangą darbui, turėtų užleisti savo vietą ligoniui (atliekančiam bausmę nusikaltėliui), o po to, keistis su juo vietomis, arba valdyti įrangą betarpiškai liečiantis su pareiškėju“;
- „ratinė įranga sukurta neįvertinus labai svarbios (bent jau migracijos tarnautojams) aplinkybės, kaip jos nepravažumas laiptais ar esant sudėtingoms lauko ir oro sąlygoms (bet koku atveju įranga savo ratais nenuvažiuos viso kelio nuo migracijos skyriaus iki piliečio, negalinčio atvykti į migracijos tarnybą, ir ją teks kilnoti ir nešioti)“.

Įrangos parametrai su migracijos tarnybomis buvo derinami ir šios įrangos kiekis koreguojamas jau pasirašius sutartį dėl įrangos įsigijimo – ADIC 2008 m. spalio 29 d. raštu migracijos tarnyboms buvo pateikti konkretūs įsigytos įrangos parametrai ir prašoma pateikti

¹⁹ Iš 60 migracijų tarnybų pasirinkta apklausti visų apskričių VPK migracijos skyrius (valdybas) (14 vnt.) ir dalį rajoninių VPK migracijos poskyrių (24 vnt.). Iš viso pasirinkta apklausti 38 migracijos tarnybas, kas sudaro 63,34 proc. visų tarnybų skaičiaus.

numatomų darbo vietų migracijos tarnybose ir stacionarios biometrinių duomenų registravimo įrangos išdėstymo schemas (iš pradžių buvo įsigyta įranga, o po to buvo svarstomos galimybės, kur ir kaip ją statyti).

2. Norėdamos pritaikyti stacionarią įrangą naudojimui, kai kurios migracijos tarnybos turėjo įsigyti papildomos įrangos (žaliuzes dienos šviesai riboti, nes įranga nefiksuodavo arba fiksuodavo nekokybiškas nuotraukas, nupirkti kėdutes vaikams, nes įranga jiems nepritaikyta ir kt.). Tačiau ir tai neišsprendė visų įrangos naudojimo problemų.

3. Įdiegus įrangą, nebuvo užtikrintas spartus interneto ryšys – ryšio linijų gebėjimas neatitinka padidėjusių duomenų srautų, prašymo priėmimo procesas dėl to užtrunka, kartais tenka to paties asmens duomenis nuskaityti iš naujo.

4. Naudodamos biometrinių duomenų registravimo įrangą migracijos tarnybos ir konsulinės įstaigos susidūrė su įrangos trūkumais:

- 84 proc. apklaustų migracijos tarnybų ir 40 proc. konsulinių įstaigų nurodė, kad nekokybiškai nuskaitomas asmenų su akiniais veido atvaizdas, gaunamos nekokybiškos nuotraukos;
- 63 proc. migracijos tarnybų ir 50 proc. konsulinių įstaigų nurodė, kad įranga nepritaikyta naudoti vaikams;
- 61 proc. migracijos tarnybų nurodė, kad asmenims nepatogu pasirašyti įrangoje tam tikslui skirtame langelyje;
- 58 proc. migracijos tarnybų ir 10 proc. konsulinių įstaigų nurodė veido atvaizdo fiksavimo trūkumus (skenuojant atvaizdą, nuotraukos tamsios arba labai šviesios, reikalingas specialus apšvietimas, viena veido atvaizdo pusė tamsesnė, nėra galimybės koreguoti nuotraukų kokybės, saulės šviesa turi įtakos nuotraukų kokybei ir kt.);
- 50 proc. migracijos tarnybų ir 10 proc. konsulinių įstaigų nurodė, kad su įranga iš pirmo karto nenusiskaito pirštų atspaudai;
- 42 proc. migracijos tarnybų nurodė, kad stacionari įranga nefokusuoja judančio vaizdo (29 proc. migracijos tarnybų nurodė analogiškus mobilios įrangos funkcionavimo trūkumus);
- 29 proc. migracijos tarnybų ir 10 proc. konsulinių įstaigų nurodė, kad stacionari įranga nepritaikyta aukštaūgiams asmenims ir kt. (žr. 1 ir 2 priedą).

ADIC atstovai informavo, kad jie 2009 m. rugpjūčio 19 d. vykdė migracijos tarnybų apklausą el. paštu, kurios metu migracijos tarnybos nurodė įrangos pritaikymo ir jos naudojimo trūkumus ir kad didžioji dalis apklausos metu nustatytų trūkumų buvo pašalinti, o kiti trūkumai atsirado, nes konkretūs

techniniai parametrai (vaizdo stabilizavimo ir pan.) nebuvo numatyti pirkimo užduotyje ir techninėse sąlygose.

Kadangi mūsų vykdytos apklausos rezultatai rodė, kad įrangos naudojimo trūkumai išliko, t. y. nebuvo pašalinti, palyginome pirkimo užduotyje ir techninėse sąlygose nurodytus techninius reikalavimus ir mūsų atliktos apklausos metu nustatytus trūkumus ir nustatėme, kad įsigyta biometrinių duomenų registravimo įranga galbūt nefunkcionuoja taip, kaip numatyta sutartyje (žr. 1 lentelę):

1 lentelė. Tiekėjo pasiūlymo ir apklausos metu nustatytų įrangos trūkumų palyginimas

	Tiekėjo pasiūlymas (sudėtinė sutarties dalis)	Nustatyta pagal apklausos duomenis
I	Bendrieji stacionarios biometrinių duomenų įrangos reikalavimai	
	Pritaikyta nuskaityti biometrinius duomenis masiniu būdu visų gyventojų atžvilgiu (vaikai, senyvo amžiaus žmonės, neįgalieji ir pan.)	Įranga nepakankamai pritaikyta naudotis vaikams (jie nesugeba taip ilgai išlaikyti dėmesio), aukštaūgiams asmenims (kabina netinka), seniems žmonėms (nenukaitomi ar sunkiai nuskaitomi pirštų atspaudai)
II	Funkciniai reikalavimai	
	Įranga geba atlikti asmens veido fotografiją, patikrinti jos atitikimą standartams ir reikalavimas: Užtikrinti reikiamą apšvietimą ir foną fotografijai atlikti nepriklausomai nuo natūralaus apšvietimo sąlygų; Automatiškai nustatyti akių aukštį ir fotokamerą pozicijuoti akių aukštyje;	Neužtikrinamas reikiamas apšvietimas, kuris nepriklausytų nuo natūralaus apšvietimo; Asmenų su akiniais, esant asmens žvairumui – fotografavimas komplikuoatas.
	Visų trijų biometrinių duomenų (parašas, veidas pirštų atspaudai) nuskaitymo greitis turi būti mažesnis nei 90 sekundžių.	Duomenys nuskaitomi labai lėtai ir dažnai net neišsaugomi iš pirmo karto.
III	Reikalavimai apšvietimui	
	Apšvietimas stabilus, kad būtų užtikrinta pakankama veido atvaizdo kokybė nenaudojant blykstės, nepriklausomai nuo natūralių apšvietimo sąlygų. Apšvietimo intensyvumas reguliuojamas vidinės programinės įrangos. Apšvietimas turi apšviesti asmens veidą vienodai, be jokių šešėlių. Apšvietimui naudojama išsklaidyta šviesa.	Veido atvaizdo kokybei turi neigiamos įtakos aplinkos apšvietimas (saulė, patalpos dirbtinis apšvietimas ir pan.). Apšvietimo intensyvumas, reguliuojamas vidinės programinės įrangos, ne visada užtikrina, kad asmens veidas būtų apšviestas vienodai, be šešėlių. Nuotraukose viena asmens veido pusė tamsesnė.
IV	Bendrieji mobilios biometrinių duomenų įrangos reikalavimai	
	Fotokamera ir kiti biometrinių duomenų nuskaitymo komponentai yra laisvai pozicijuojami, siekiant gauti reikiamos kokybės veido atvaizdus nepriklausomai nuo asmens padėties (gulint lovoje, sėdint ar kt.)	Lovoje gulintį asmenį sunku nufotografuoti, nes nelankstus ekranas ir pan.
V	Lazeriniai spausdintuvai	

	Lapo storis – maksimalus ne mažiau kaip 210 g/m ²	Pagal VRM įsakymą ²⁰ turi būti 200 g/m ² ., tačiau faktiškai naudojant šį popierių jis dažnai susiglamžo, norint išspausdinti prašymą, reikia laukti 1–2 val., kol išspausdins kitą pusę prašymo ir kt.
Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal migracijos tarnybų apklausos duomenis		

Migracijos tarnybose esančios įrangos garantinį aptarnavimą pavesta užtikrinti tiekėjo subrangovui. Įrangos funkcionalumas pagal sutartį turi būti atkurtas per 6 val. nuo gedimo registravimo, pakeičiant atsarginiu įrangos komplektu. Nustatyta atvejų, kai įrangos funkcionalumas nebuvo atkurtas ir įranga nepakeista atsargine įranga, dėl ko sutriko kai kurių migracijos tarnybų darbas.

Pavyzdžiai

Migracijos tarnybų atsakymai, pateikti apklausos metu:

- „Nenusiskenuodavo pirštų atspaudai, neišsisaugodavo nuotraukos, buvę atvejų, kai iš *Adis5* dingdavo prašymas (išspausdintą prašymą turėdavom, bet sistemoje jo nebebūdavo), reikėdavo pilietį kviestis dar kartą. Prašymų priėmimas nutrūksta kartą per savaitę nuo 1 iki 3 valandų arba pusdieniui, dažniausiai rytais.“
- Dėl spausdintuvo gedimo du kartus piliečiai nebuvo priimami: pirmą kartą – dvi darbo dienas, antrą kartą – vieną darbo dieną.
- 2009 m. gruodžio mėn. buvo nukritęs stovo (kabinos aukščio) reguliatorius. Nedirbo 4 dienas. 2009 m. lapkričio mėn. buvo nukritusi sienelė, esanti prieš stovo reguliatorių. Nedirbo 2 dienas. 2009 m. birželio mėn. neprisijungė įranga. Nedirbo 2 dienas. 2010 m. vasario mėn. neprisijungė įranga. Nedirbo 2 dienas.

Mobilios įrangos aptarnavimo migracijos tarnybose garantinis laikotarpis baigsis 2011 m. liepos–rugpjūčio mėn., stacionarios biometrinių duomenų registravimo įrangos garantinis laikotarpis baigsis 2011 m. sausio mėn. Mūsų nuomone, atsižvelgus į audito metu nustatytus trūkumus ir tai, kad, pasibaigus garantiniam laikotarpiui jų šalinimas gali pareikalauti papildomų biudžeto lėšų remontui, tikslinga iki garantinio laikotarpio pabaigos sudaryti komisiją, įvertinti gautos biometrinių duomenų registravimo įrangos kokybę ir priimti sprendimus dėl nustatytų trūkumų pašalinimo.

Biometrinių duomenų registravimo įrangos pirkimui pasirengta nepakankamai: nesuderintos daugumos migracijos tarnybų ir konsulinių įstaigų turimos patalpos ir įrangos galimi parametrai, nepakankamai suderinti įrangos kiekiai, neparengtas tinkamas ryšys. Todėl įsigijus šią įrangą nepakankamai efektyviai užtikrinamas biometrinių duomenų registravimas, o tai neigiamai veikia kai kurių migracijos tarnybų ir konsulinių įstaigų darbo kokybę – sutrinka darbas ir užtrunka prašymų priėmimas.

ADIC nepakankamai kontroliavo tiekėjo sutartinių įsipareigojimų vykdymą, todėl nebuvo užtikrinta visos gautos biometrinių duomenų registravimo įrangos sutartimi nustatyta kokybė ir veiksmingas įrangos garantinis aptarnavimas.

²⁰ Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2008-12-24 įsakymas Nr. 1V-473.

3.3. Vietinio eismo leidimų blankų pirkimas

Vietinio eismo per valstybių narių išorines sausumos sienas taisykles nustato 2006 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Europos Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1931/2006, nustatantis vietinio eismo per valstybių narių išorines sausumos sienas taisykles ir iš dalies keičiantis Šengeno konvencijos nuostatas (toliau – Reglamentas Nr. 1931/2006). Šiuo reglamentu valstybėms narėms yra suteikti įgaliojimai sudaryti dvišalius susitarimus su kaimyninėmis šalimis (turinčiomis sausumos sieną) dėl susitariančių šalių piliečių, gyvenančių pasienio teritorijoje, kelionių. Lietuvos Respublika, siekdama įgyvendinti šį reglamentą, turėtų pasirašyti dvišalius susitarimus su Baltarusijos Respublika ir Rusijos Federacija. Pasirašius sutartis, pasienio teritorijoje gyvenantiems asmenims galės būti išduotas specialus vietinio eismo per sieną leidimas, kurio apsauginės savybės ir techninės specifikacijos turi atitikti Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1030/2002, nustatantį vienodą leidimų apsigyventi trečiųjų šalių piliečiams formą (toliau – Reglamentas Nr. 1030/2002), ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 380/2008 iš dalies keičiantį Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1030/2002, nustatantį vienodą leidimų apsigyventi trečiųjų šalių piliečiams formą (toliau – Reglamentas Nr. 380/2008) bei nustatantį biometrinių duomenų diegimą šiuose dokumentuose. Europos Komisijos 2009 m. gegužės 20 d. sprendimu K (2009) 3770 nustatytas dokumentų su biometriniais duomenimis diegimo terminas – ne vėliau kaip nuo 2011 m. balandžio 20 d. Vidaus reikalų ministras 2009 m. gegužės 21 d. įsakymu Nr. 1V-214 patvirtino vietinio eismo per sieną leidimo blanko privalomąją formą, kuri neatitiko 2008 m. priimto Reglamento Nr. 380/2008 ir kurioje nenumatyta galimybė diegti asmens biometrinius duomenis.

Pagal viešai skelbiamą informaciją susitarimą su Baltarusijos Respublika buvo ketinta pasirašyti 2009 m. rugsėjo mėn., tačiau jis nepasirašytas. Nepasirašius dvišalių susitarimų neprisireikė skubiai įsigyti vietinio eismo leidimus.

ADIC 2009 m. spalio 13 d. pateikė VRM paraišką finansinei paramai gauti pagal Išorės sienų fondo (toliau – ISF) metinės 2007 m. programos projektą „Įsigyti vietinio eismo per sieną leidimų blankus“²¹ ir 2009 m. gruodžio 11 d. sudarė su VRM²² finansinės paramos sutartį, bendra finansuotina suma 2,03 mln. Lt (iš jų: 1,52 mln. Lt finansinės paramos lėšos ir 0,51 mln. Lt bendrojo finansavimo lėšos).

²¹ EK 2010 m. sausio 21d. patvirtino patikslintą Išorės sienų fondo 2007 m. metinės programos projektų sąrašą, kurio 1 prioritetu „Parama tolesniam laipsniškam bendros integruotos sienų valdymo, susijusio su asmenų patikrinimais ir išorės sienų priežiūra, sistemos diegimui“ 8 veiksmui „Įsigyti vietinio eismo per sieną leidimų blankus“ buvo įtrauktas projektas 3.1.5.8/1 „Įsigyti vietinio eismo per sieną leidimų blankus“. Projekto vertė 588,435 tūkst. EUR, arba 2 031,750 tūkst. Lt.

²² Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-10-24 nutarimu Nr. 1128 „Dėl Išorės sienų fondo ir Europos gražinimo fondą administruojančių institucijų paskyrimo ir įgaliojimų suteikimo“ ir Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2008-02-06 įsakymu Nr. 1V-49 „Dėl funkcijų paskirstymo tarp institucijų, administruojančių Išorės sienų fondą ir Europos gražinimo fondą projektų atrankos ir priežiūros komitetų funkcijų nustatymo“ pavesta vykdyti nutarime ir įsakyme Atsakingajai institucijai nustatytas funkcijas, įgyvendinant Išorės sienų fondo daugiametę 2007–2013 m. programą.

ADIC 2009 m. gruodžio 24 d. sutartimi Nr. 2-27 įsipareigojo įsigyti 399,9 tūkst. vnt. vietinio eismo leidimų blankų (269,9 tūkst. vnt. vietinio eismo leidimų blankų be lustų ir 130 tūkst. vnt. – su lustu). Bendra sutarties kaina 18, 83 mln. Lt. Iš jų beveik 11 proc. finansuojama iš ISF ir valstybės biudžeto, kitą sutarties įsipareigojimų dalį – daugiau kaip 16 mln. Lt (89 proc.) – ADIC planuoja iš 2011–2013 metų valstybės biudžeto asignavimų.

Pirkimas buvo vykdomas pagal Aprašą, uždaro konkurso būdu. 2009 m. spalio 30 d. pirkimo komisijos posėdžio protokole nurodyta, kad, atsižvelgiant į tai, kad galimi tiekėjai turėjo užtikrinti tiekiamų blankų suderinamumą su Asmens dokumentų išrašymo informacine sistema (toliau – ADIS), ir tai, kad sąveikos su ADIS darbai turėtų būti atlikti per „kritiškai trumpą laikotarpį“, komisija nutarė kviesti dalyvauti tiekėjus UAB „Lodvila“ ir UAB „Garsų pasaulis“ (veikiančius jungtinės veiklos pagrindu), jau tiekiančius ADIC ID korteles ir jiems išrašyti reikalingą įrangą. Pasiūlymą konkursui pateikė vienintelis tiekėjas UAB „Lodvila“. Derybų su tiekėju procedūrų metu tiekėjo atstovas nurodė, kad daliai darbų bus pasitelkti subrangovai. UAB „Lodvila“ atstovas pirkimo komisijos posėdyje paaiškino, kad „esant trumpiems tiekimo terminams ir atsižvelgiant į tai, kad tiekėjas dirbs švenčių dienomis“, negalima su tiekėjais nusiderėti dėl kainos. Siekiant įvykdyti 2007 m. ISF programos reikalavimus pirkimo procedūros turėjo būti baigtos ir darbai atlikti (prekės pristatytos) iki 2009 m. gruodžio 31 d. Blankai turėjo būti pagaminti per 7 kalendorines dienas (iš kurių trys – šventinės dienos) nuo sutarties pasirašymo. Pagal sutartį ypatingos skubos tvarka turėjo būti pagaminti 77 tūkst. vietinio eismo blankų be lustų iš 269,9 tūkst. sutartimi įsipareigotų įsigyti šių dokumentų blankų, t. y. 26 proc. įsigyjamų blankų skaičiaus, tačiau visų įsigyjamų vietinio eismo blankų be lustų vieneto kaina yra ta pati – ji nustatyta atsižvelgiant į trumpą jų gamybos laikotarpį ir darbą švenčių dienomis, nors kitą vietinio eismo leidimų blankų dalį ketinama pagaminti ir pristatyti tiekėjui tik 2011 metais, t. y. praėjus daugiau nei metams nuo sutarties pasirašymo.

Atkreiptinas dėmesys, kad 77 tūkst. vietinio eismo leidimų blankų į ADIC saugyklas buvo pristatyti praėjus beveik trimis mėnesiams nuo sutarties pasirašymo – 2010 m. kovo mėnesį. Pagal 2009 m. gruodžio 24 d. sutartį ir sutarties šalių pasirašytą 2009 m. gruodžio 31 d. blankų priėmimo-perdavimo aktą tiekėjas UAB „Lodvila“ įsipareigojo šiuos blankus pasaugoti savo patalpose, nors ADIC turi blankams saugoti skirtas saugyklas.

Be to, ADIC įsigyti 77 tūkst. vnt. ir ketinami pagal sutartį įsigyti 199,9 tūkst. vnt. vietinio eismo leidimų be lustų blankai neatitinka Reglamento Nr. 380/2008 nuostatų – į šiuos dokumentų blankus po 2011 m. balandžio 20 d. nebus galimybės įrašyti asmens biometrinius duomenis. Kaip viešai skelbiama, dvišaliai susitarimai su Baltarusijos Respublika ir Rusijos Federacija dar

nepasirašyti ir nepateikta informacija, kad artimiausiu metu juos ketinama pasirašyti. Todėl padidėja rizika, kad įsigytas vietinio eismo blankų be lustų kiekis bus nepanaudotas.

Vietinio eismo leidimų blankai buvo perkami nepakankamai įvertinus faktą, kad nepasirašyti dvišaliai tarptautiniai susitarimai ir nepagrįstai motyvuojant pirkimo skuba, todėl neišnaudotos visos galimybės sudaryti konkurencines pirkimo sąlygas, lemiančias ekonomiškos kainos pasirinkimą.

ADIC įsigyti 77 tūkst. vnt. vietinio eismo leidimų blankų neatitinka Reglamento Nr. 380/2008 nuostatų – į šiuos dokumentų blankus po 2011 m. balandžio 20 d. nebus galima įrašyti asmens biometrinius duomenis. Dėl to padidėja rizika, kad šie blankai nebus panaudoti, todėl 1,998 mln. Lt bus panaudota nerezultatyviai. Nepatikslingus sutarties dėl ketinamų įsigyti 199,9 tūkst. vnt. vietinio eismo leidimų blankų be lustų, padidėja rizika, kad dar 5,08 mln. Lt bus panaudota nerezultatyviai.

3.4. Pirkimų, susijusių su įslaptinta informacija, reglamentavimas

Pagal Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymą (7 str. 1 d. 3 p.) detalūs duomenys apie technologinių apsaugos priemonių, naudojamų dokumentams, dokumentų blankams nuo suklastojimo apsaugoti, kūrimą, naudojimą, gamybos technologijas, techninius duomenis gali sudaryti valstybės paslaptį. Pirkimams, susijusiems su įstatymų nustatyta valstybės ar tarnybos paslaptimi, Viešųjų pirkimų įstatymo nustatytos procedūros netaikomos – tokių pirkimų tvarką šiuo įstatymu (10 str. 1 d. 1 p.) įgaliota nustatyti Vyriausybė, vadovaudamasi Viešųjų pirkimų įstatymo ir kitų įstatymų, Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių ir šiomis sutartimis grindžiamų bei jas įgyvendinančių tarptautinių organizacijų sprendimų, Europos Sąjungos teisės aktų principinėmis nuostatomis, užtikrinančiomis valstybės ir tarnybos paslapčių bei kitų valstybės interesų apsaugą. Kaip minėta, pirkimų, susijusių su įstatymų nustatyta valstybės ar tarnybos paslaptimi, tvarkos aprašą Vyriausybė patvirtino 2005 m. spalio 19 d. nutarimu Nr. 1105.

Išanalizavus Aprašo nuostatas ir pagal jį vykdytus ADIC pirkimus, nustatyta:

1. Apraše nustatyta uždaro konkurso organizavimo tvarka neatitinka konkurso esmės – nustatytas reikalavimas, kad organizuojant uždarą konkursą pateikti pasiūlymus turi būti pakviesti ne mažiau kaip du tiekėjai, neužtikrina, kad visos įmonės, atitinkančios pirkimo metu keliamus reikalavimus, turėtų lygias galimybes parduoti savo prekes ir paslaugas valstybei, o biudžeto lėšos, skirtos reikiamoms prekėms ir (ar) paslaugoms įsigyti, būtų panaudotos pačiu taupiausiu būdu (detaliau apie uždaro konkurso būdu vykdytus pirkimus šios ataskaitos 3 dalyje.).

2. Pagal Viešųjų pirkimų įstatymo 8 str. 1 d., Viešųjų pirkimų tarnyba įpareigota prižiūrėti, kaip laikomasi šio įstatymo ir su jo įgyvendinimu susijusių teisės aktų, tačiau Aprašas neregamentuoja pirkimų, susijusių su valstybės ir tarnybos paslaptimis, procedūrų kontrolės, todėl ADIC vykdyti pirkimai nebuvo kontroliuojami. Pirkimų, susijusių su valstybės ar tarnybos paslaptimi, procedūrų kontrolės nebuvimas gali lemti netaupų valstybės biudžeto lėšų naudojimą ir kitas neigiamas pasekmes.

Siekiant riboti išimčių taikymą gynybos ir saugumo srities pirkimams ir sukurti atvirą ir konkurencingą Europos gynybos ir saugumo srities pirkimų rinką, 2009 m. liepos 13 d. priimta Europos Parlamento ir Tarybos direktyva Nr. 2009/81/EB dėl darbų, prekių ir paslaugų pirkimo tam tikrų sutarčių, kurias sudaro perkančiosios organizacijos ar subjektai gynybos ir saugumo srityse, sudarymo tvarkos derinimo. Ši direktyva nustato specialias pirkimo procedūras, numato tokių pirkimų kontrolės priemones (ataskaitų teikimo tvarką ir kt.). Valstybės narės šią direktyvą turi įgyvendinti iki 2012 m. rugpjūčio 21 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybė yra pavedusi Lietuvos Respublikos ūkio ir Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijoms parengti nacionalinius teisės aktus, įgyvendinančius šią direktyvą, per direktyvoje nurodytą terminą²³.

Mūsų nuomone, siekiant didinti pirkimų, susijusių su valstybės ar tarnybos paslaptimi, skaidrumą ir mažinti korupcijos apraiškų šiuose pirkimuose riziką, tikslinga šiuos teisės aktus parengti kuo skubiau.

Pirkimų, susijusių su įslaptinta informacija, kontrolės tvarka nenustatyta, jie Viešųjų pirkimų tarnybos nekontroliuojami, o tai gali lemti netaupų valstybės biudžeto lėšų naudojimą ir kitas neigiamas pasekmes.

Apraše nustatyta pirkimų organizavimo tvarka ir pagal šią tvarką vykdoma pirkimų, susijusių su įslaptinta informacija, praktika tam tikrais atvejais neskatina konkurencijos, todėl neužtikrinamas ekonomiškai naudingiausio (iš visų galimų) pasiūlymo pasirinkimas.

4. Asmens dokumentų kokybės kontrolė

Nustatyta, kad asmens dokumentų išrašymo kokybės kontrolė pavesta ADIC darbuotojams (konkretaus išrašyto asmens dokumento kokybę turi kontroliuoti vienas darbuotojas). Gautų iš

²³ Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2009-10-14 nutarimu Nr. 1332 patvirtino Lietuvos viešųjų pirkimų sistemos tobulinimo ir plėtros 2009–2013 metų strategiją ir jos įgyvendinimo planą, kurios 4.2 priemonė „parengti 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/81/EB dėl darbų, prekių ir paslaugų pirkimo tam tikrų sutarčių, kurias sudaro perkančiosios organizacijos ar subjektai gynybos ir saugumo srityse, sudarymo tvarkos derinimo ir iš dalies keičiančios direktyvas 2004/17/EB ir 2004/18/EB (OL 2009 L 216, p. 76) įgyvendinančių nacionalinių teisės aktų projektus“.

ADIC dokumentų siuntas tikrina migracijos tarnybos darbuotojai²⁴ ir Lietuvos Respublikos konsulinės įstaigos užsienyje darbuotojai (tikrinama, ar siuntos nepažeistos, ar jos nedingo siunčiant paštu).

ADIC duomenimis, jie migracijos tarnyboms 2007–2010 m. perdavė 1916 išrašytų brokuotų asmens dokumentų. ADIC nepateikė tikslios informacijos, kiek migracijos tarnybos sugrąžino joms perduotų brokuotų išrašytų asmens dokumentų.

Pagal apklausos duomenis nustatyta atvejų, kai migracijos tarnybos gavo brokuotas asmens dokumentų siuntas ir ne visi brokuoti asmens dokumentai grąžinti ADIC – migracijos tarnybos dalį iš ADIC gautų brokuotų asmens dokumentų išdavė pareiškėjams.

Pavyzdžiai

- 2010 m. balandžio mėn. buvo gautos kelios siuntos pasų, kurių pagrindiniuose lapuose trūko atspausdintų ženklų (<<<<). Gavus pranešimą iš ADIC apie galimą kai kurių pasų broką, neišduoti pasai buvo patikrinti, rasti su minėtu broku (5 pasai) grąžinti į ADIC.
- „2009 metais buvo gautos kelios partijos, kai visai nesimatė asmens parašo pasuose, o 2010 metais gauta 490 pasų, kurių duomenų lape nebuvo atspausdintos „varnelės“. Duomenų, kiek konkrečiai tokių dokumentų buvo gauta, ši tarnyba pateikti negalėjo, nes gautų brokuotų dokumentų jie neapskaito.
- 2010 m. kovo mėn. buvo 54 brokuoti pasai – priešpaskutinėje eilutėje trūko ženklų. 2008 m. buvo brokuota asmens tapatybės kortelė – per pusę galvos pasislinkusi piliečio nuotrauka.
- 2009 m. buvo 1 atvejis, kai ant dokumento buvo ne to asmens nuotrauka.

Pagal migracijos tarnybų apklausos duomenis nustatyta atvejų, kai asmenys turėjo problemų dėl brokuotų asmens dokumentų užsienyje arba kertant Lietuvos sieną.

Pavyzdžiai

- Viena iš migracijos tarnybų informavo, kad „žalioje zonoje“ buvo sulaikytas asmuo, kurio asmens dokumentas buvo brokuotas. Analogiškas brokas buvo pastebėtas dar neišduotų dokumentų siuntoje ir ADIC grąžinta apie 40 brokuotų dokumentų. Kiek buvo išduota brokuotų dokumentų – nežinoma.
- Kita – „2009-10-04 el. paštu kreipėsi pil. K. K. dėl pasų galiojimo, nurodydamas, kad jo ir žmonos pasų duomenų Londono „Stausted Gatwik“ oro uostuose negali nuskaityti. Patikrinus GRT duomenų bazėje, pasai buvo galiojantys. Piliečio problema buvo persiūsta į ADIC“.

Kaip paaiškino ADIC atstovai, brokuotų asmens dokumentų išrašymo problemos sprendžiamos papildomai derinant graviravimo įrangą, aptariant konkrečius atvejus su kokybės patikrą vykdančiais darbuotojais. Pateikti pavyzdžiai rodo, kad vykdomos išrašytų asmens dokumentų kokybės kontrolės priemonės nepakankamos tam, kad brokuoti asmens dokumentai nebūtų išduoti asmenims. Mūsų nuomone, stiprinant išrašomų asmens dokumentų kokybės kontrolę ir siekiant sumažinti nekokybiškų dokumentų išdavimo asmenims riziką tikslinga įdiegti „keturių akių“ kontrolės principą, kai išrašomo dokumento kokybę tikrina vienas, o dalį išrašytų asmens dokumentų – papildomai patikrina ir kitas darbuotojas.

²⁴ Lietuvos policijos generalinio komisaro 2007-06-18 įsakymas Nr. 5-V-403 „Dėl pavyzdinių teritorinių policijos viešosios policijos migracijos skyrių, poskyrių, grupių ir pasų poskyrių nuostatų patvirtinimo“, 5.16 p.

Vykdoma išrašomų asmens dokumentų kokybės kontrolė neužtikrina, kad asmenims nebūtų išduoti brokuoti asmens dokumentai – dėl išrašomų dokumentų kokybės kontrolės trūkumų brokuoti asmens dokumentai pateko į apyvartą, ir asmenys susiduria ir ateityje gali susidurti su problemomis juos panaudojus. Dėl to gali kilti teisminių ginčų dėl žalos, asmens patirtos naudojant nekokybišką dokumentą, atlyginimo.

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

Išvados

1. Valstybės mastu nekoordinuojamas asmens dokumentų išrašymas, todėl neefektyviai naudojami tam tikslui skirti valstybės ištekliai. Asmens dokumentų išrašymo centro prie Vidaus reikalų ministerijos, kuriam pavesta užtikrinti teisės aktų ir tarptautinių standartų reikalavimus atitinkančių Lietuvos Respublikos asmens dokumentų projektavimą, gamybą ir išrašymą, turimi pajėgumai išnaudojami nepakankamai, tačiau tikslingumas pavesti šiam centrui išrašyti asmens dokumentus, kuriuos išrašo kitos įstaigos arba kurių išrašymo paslaugos perkamos, nebuvo analizuojamas (1 ir 2 dalys).

2. Pasai ir kiti kelionės dokumentai su biometriniais duomenimis buvo pradėti išduoti Europos Sąjungos teisės aktų nustatytu laiku, o Europos Sąjungos pavyzdžio pasai metais vėliau, negu buvo numatytas jų išdavimo terminas 2004 m. birželio 8 d. Europos Sąjungos valstybių narių vyriausybės atstovų tarybos posėdžių rezoliucijoje. Pasams išrašyti reikalinga įranga 2006–2007 m. buvo įsigyta neefektyviai naudojant valstybės biudžeto lėšas: daugiau negu pusė 2006 m. įsigytos įrangos naudota pasams išrašyti tik kiek daugiau nei metus, o vėliau beveik 4,11 mln. Lt vertės įranga nenaudota. (1 ir 3 dalys).

3. Organizuojant pirkimus pagal Vyriausybės 2005 m. spalio 19 d. nutarimu Nr. 1105 patvirtintą Pirkimų, susijusių su įstatymų nustatyta valstybės ar tarnybos paslaptimi, tvarkos aprašą lieka galimybė nepagrįstai riboti konkurenciją, o šių pirkimų procedūros nekontroliuojamos, todėl neužtikrinamas taupus valstybės biudžeto lėšų naudojimas (3 dalis).

4. Asmens dokumentų išrašymo centras 2008 m., vykdydamas didelės vertės (107,57 mln. Lt) ID kortelių ir joms išrašyti reikalingos įrangos pirkimus, nesudarė konkurencinių sąlygų ir neišnaudojo visų galimybių įsigyti valstybės tarnautojo pažymėjimų ir asmens tapatybės kortelių blankų ir jiems išrašyti reikalingos įrangos ekonomiškiausia kaina. Tai lėmė netaupų valstybės biudžeto lėšų naudojimą (3 dalis).

5. Dėl Asmens dokumentų išrašymo centro įsigytos biometrinių duomenų registravimo įrangos trūkumų neužtikrinamas sklandus migracijos tarnybų ir konsulinių įstaigų darbas. Planuojant šios įrangos pirkimus nebuvo įvertintos jos naudojimo galimybės konkrečiose migracijos tarnybose ir konsulinėse įstaigose, nepakankamai kontroliuota gautos įrangos kokybė ir atitiktis pirkimo dokumentuose nurodytiems reikalavimams ir vykdomas garantinis aptarnavimas (3 dalis).

6. Nebuvo pagrįstų motyvų dėl ypač skubaus vietinio eismo leidimų blankų pirkimo būtinumo, tačiau Asmens dokumentų išrašymo centras pirkimą 2009 metais vykdė skubiai, todėl neišnaudotos visos galimybės sudaryti konkurencines pirkimo sąlygas, kad būtų galima pasirinkti ekonomišką kainą. Įsigyti 77 tūkst. vnt. vietinio eismo leidimų blankų už 1, 998 mln. Lt šiuo metu nenaudojami, o sudarytos sutarties

sąlygos, numatančios tolesnį šių blankų įsigijimą, gali lemti nerezultatyvų ir 5,08 mln. Lt lėšų panaudojimą (3 dalis).

7. Dėl nepakankamai efektyvios asmens dokumentų kokybės kontrolės brokuoti asmens dokumentai buvo išduoti asmenims, dėl to tokio dokumento turėtojai turi ir ateityje gali turėti problemų dėl jo naudojimo, o asmens patirtą žalą gali tekti atlyginti iš valstybės biudžeto (4 dalis).

Rekomendacijos

Lietuvos Respublikos Vyriausybei:

1. Paskirti instituciją, atsakingą už valstybės politikos asmens dokumentų išrašymo srityje formavimą ir jos įgyvendinimo koordinavimą (1 išvada).

2. Siekiant užtikrinti, kad asmens dokumentams išrašyti skirtas valstybės turtas būtų naudojamas efektyviai, išnagrinėti galimybes ir priimti sprendimus dėl kitų institucijų vykdomų asmens dokumentų išrašymo organizavimo funkcijų perdavimo Asmens dokumentų išrašymo centrui prie Vidaus reikalų ministerijos tikslingumo (1 išvada).

3. Siekiant racionaliau naudoti valstybės biudžeto lėšas, mažinti pirkimų, susijusių su valstybės ar tarnybos paslaptimi, korupcijos riziką ir įgyvendinti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos Nr. 2009/81/EB dėl darbų, prekių ir paslaugų pirkimo tam tikrų sutarčių, kurias sudaro perkančiosios organizacijos ar subjektai gynybos ir saugumo srityse, sudarymo tvarkos derinimo, ir iš dalies keičianti direktyvas 2004/17/EB ir 2004/18/EB nuostatas patikslinti Pirkimų, susijusių su įstatymų nustatyta valstybės ar tarnybos paslaptimi, tvarkos aprašą, patvirtintą Vyriausybės 2005 m. spalio 19 d. nutarimu Nr. 1105, taip, kad vykdant pirkimus būtų užtikrintos konkurencinės sąlygos ir būtų nustatyta šių pirkimų kontrolės tvarka (3 išvada).

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai:

4. Nustatyti papildomas Asmens dokumentų išrašymo centro prie Vidaus reikalų ministerijos veiklos kontrolės priemones, kurios užtikrintų taupų ir efektyvų valstybės biudžeto lėšų ir valstybės turto naudojimą (2, 4, 5, 6, 7 išvados).

5. Sudaryti komisiją ir pavesti jai įvertinti nupirktos ir šiuo metu naudojamos biometrinių duomenų registravimo įrangos kokybę ir įrangos atitiktį pirkimo dokumentuose nurodytiems techniniams reikalavimams. Iki įrangos garantinio aptarnavimo laikotarpio pabaigos imtis priemonių nustatytiems trūkumams pašalinti (5 išvada).

Asmens dokumentų išrašymo centrui prie Vidaus reikalų ministerijos:

6. Siekiant sumažinti vietinio eismo leidimų blankų nepanaudojimo riziką teisės aktų ir sutarties nustatyta tvarka patikslinti 2009 m. gruodžio 24 d. sutarties Nr. 2-27 sąlygas dėl vietinio eismo leidimų blankų be lustų įsigijimo (6 išvada).

7. Siekiant užtikrinti, kad brokuoti asmens dokumentai nepatektų į apyvartą, nustatyti papildomas asmens dokumentų kokybės kontrolės priemonės ir užtikrinti jų įgyvendinimą (7 išvada).

4-ojo audito departamento direktorius

Rimvidas Aleliūnas

Vyriausioji valstybinė auditorė

Jūratė Sinkevičienė

Valstybinio audito ataskaita išsiųsta:

Lietuvos Respublikos Seimo Audito komitetui.

Lietuvos Respublikos Vyriausybei.

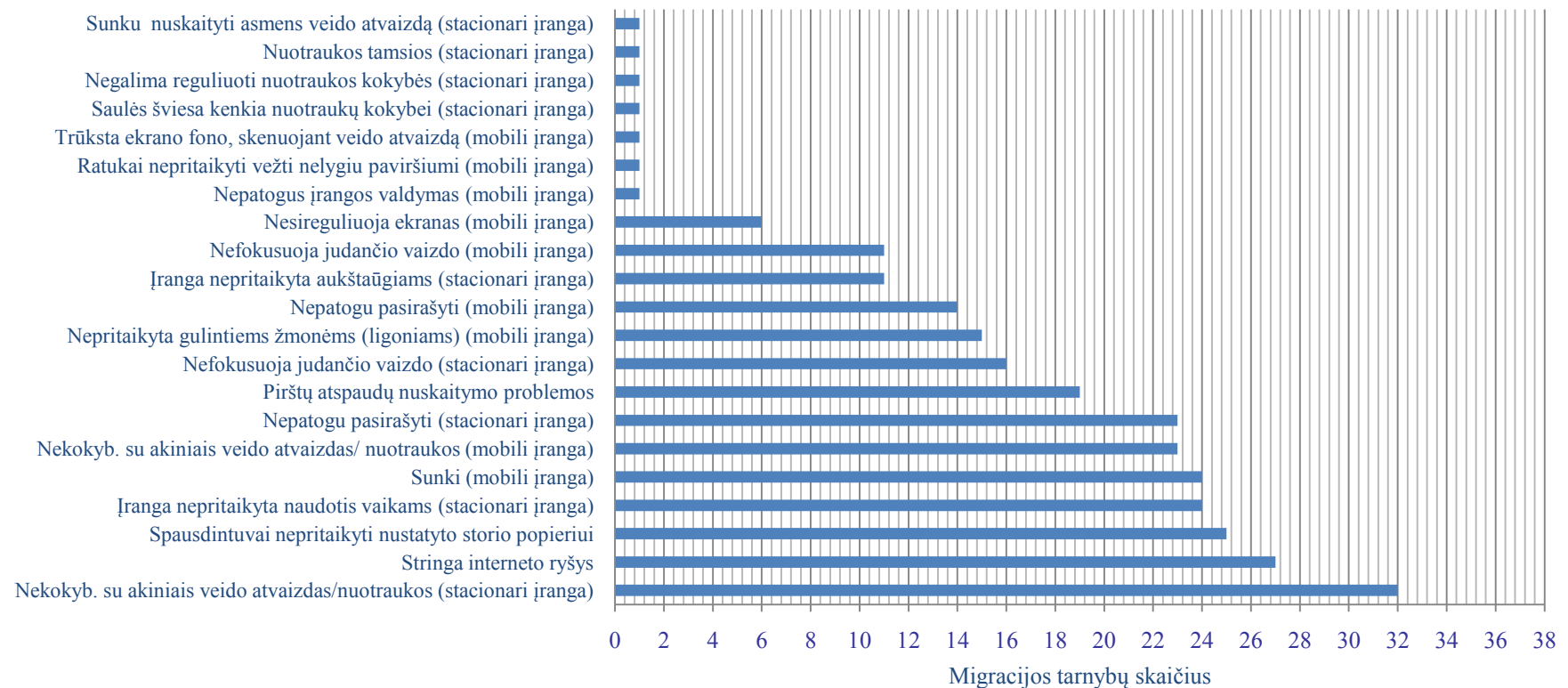
Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai.

Asmens dokumentų išrašymo centrui prie Vidaus reikalų ministerijos.

PRIEDAI

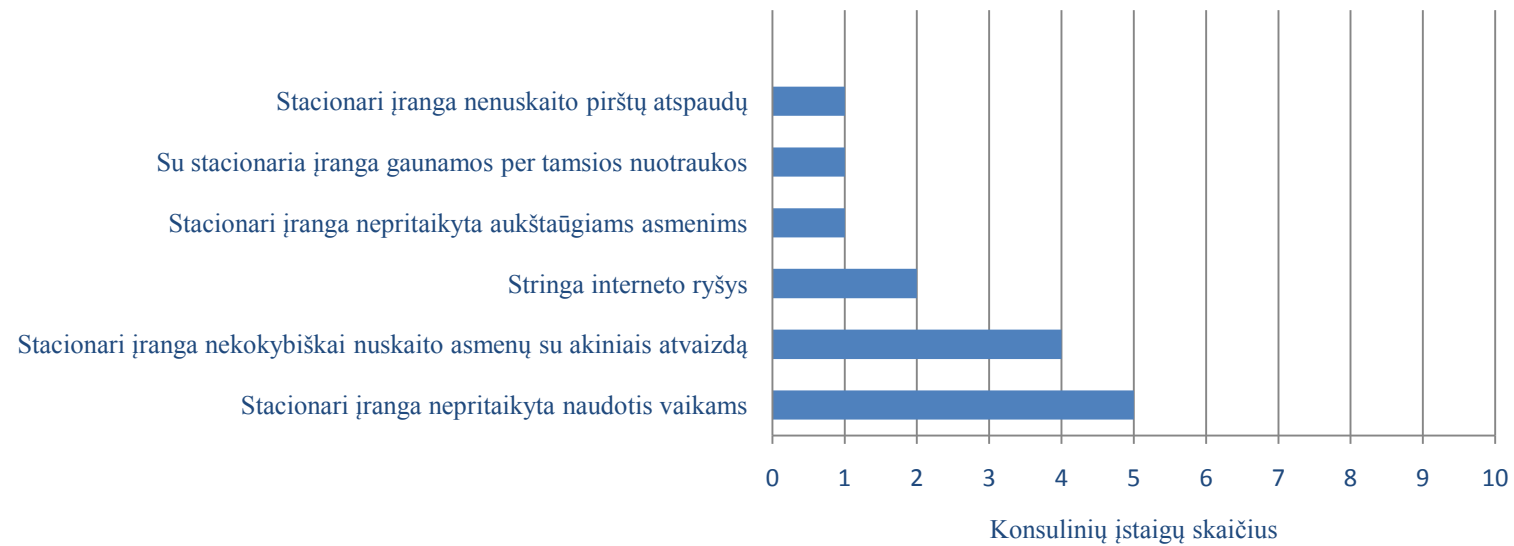
Valstybinio audito ataskaitos
 „Valstybės politikos asmens dokumentų
 išrašymo srityje įgyvendinimas“
 1 priedas

Migracijos tarnybų atsakymai į klausimą, su kokiomis problemomis susidūrė priimant prašymus išduoti asmens dokumentus, naudojant biometrinę duomenų registravimo įrangą



Valstybinio audito ataskaitos
„Valstybės politikos asmens dokumentų
išrašymo srityje įgyvendinimas“
2 priedas

Dešimties konsulinių įstaigų, naudojančių stacionarią biometrinių duomenų registravimo įrangą, atsakymai su kokiomis problemomis susidūrė priimant prašymus išduoti asmens dokumentus



Valstybinio audito ataskaitos
 „Valstybės politikos asmens
 dokumentų išrašymo srityje
 įgyvendinimas“
 3 priedas

**Valstybinio audito ataskaitoje „Valstybės politikos asmens dokumentų
 išrašymo srityje“ pateiktų rekomendacijų įgyvendinimo planas**

Rekomendacijos eilės numeris ataskaitoje	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)
1	2	3	4	5
1.	Paskirti atsakingą instituciją už valstybės politikos asmens dokumentų išrašymo srityje formavimą ir jos įgyvendinimo koordinavimą.	Lietuvos Respublikos Vyriausybė	Bus įgyvendinta. Vyriausybė artimiausiu metu svarstys Vidaus reikalų ministerijos nuostatų pakeitimo projektą, kuriame numatyta, kad formuodama valstybės politiką viešojo saugumo srityje Vidaus reikalų ministerija rengia asmens dokumentų išrašymo srities įstatymų projektus, vidaus reikalų ministro įsakymų ir Vyriausybės nutarimų bei kitų teisės aktų projektus; prižiūri, kaip įgyvendinama valstybės politika asmens dokumentų išrašymo srityje	2010 m. spalio mėn.
2.	Siekiant užtikrinti, kad asmens dokumentams išrašyti skirtas valstybės turtas būtų naudojamas efektyviai, išnagrinėti galimybes ir priimti sprendimus dėl kitų institucijų išrašomų asmens dokumentų išrašymo organizavimo Asmens dokumentų išrašymo centre prie Vidaus reikalų ministerijos tikslingumo.	Lietuvos Respublikos Vyriausybė	Bus įgyvendinta. Bus išanalizuotos galimybės, Vyriausybei pateiktos išvados ir siūlymai ir prireikus priimti atitinkami sprendimai	Per 6 mėn. nuo audito rekomendacijų gavimo
3.	Siekiant racionaliau naudoti valstybės biudžeto lėšas, mažinti pirkimų, susijusių su valstybės ar tarnybos paslaptimi, korupcijos riziką bei įgyvendinti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos Nr. 2009/81/EB dėl darbų, prekių ir paslaugų pirkimo tam tikrų sutarčių, kurias sudaro perkančiosios organizacijos ar subjektai gynybos ir saugumo srityse, sudarymo tvarkos derinimo, nuostatas patikslinti Pirkimų, susijusių su įstatymų nustatyta valstybės ar tarnybos paslaptimi, tvarkos aprašą, patvirtintą Vyriausybės 2005 m. spalio 19 d. nutarimu Nr. 1105,	Lietuvos Respublikos Vyriausybė	Bus įgyvendinta. Siekiant įgyvendinti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos Nr. 2009/81/EB dėl darbų, prekių ir paslaugų pirkimo tam tikrų sutarčių, kurias sudaro perkančiosios organizacijos ar subjektai nuostatas, Ūkio ministerija parengs Viešųjų pirkimų, atliekamų gynybos ir saugumo srityse įstatymo ir Viešųjų pirkimų įstatymo pakeitimo įstatymo projektus.	Įstatymų projektai Seime turi būti priimti iki 2011 m. liepos mėn. 21 d. Prireikus poįstatyminiai teisės aktai bus parengti per 3 mėn. nuo įstatymų įsigaliojimo, jeigu įstatymuose nebus nustatyta kitaip

Rekomendacijos eilės numeris ataskaitoje	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)
	taip, kad vykdant pirkimus būtų užtikrintos konkurencinės sąlygos ir būtų nustatyta šių pirkimų kontrolės tvarka			
4.	Nustatyti papildomas Asmens dokumentų išrašymo centro prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – ADIC) veiklos kontrolės priemonės, kurios užtikrintų taupų ir efektyvų valstybės biudžeto lėšų ir valstybės turto naudojimą	Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija	<p>Bus įgyvendinta.</p> <p>Pavesti VRM Vidaus audito skyriui atlikti ADIC veiklos ar finansinį auditą pagal VRM vadovybės suformuluotus tikslinius pavedimus.</p> <p>Pavesti ADIC:</p> <ul style="list-style-type: none"> – patikslinti įstaigos Finansų kontrolės taisyklės, įdiegiant papildomas vidaus kontrolės procedūras valstybės biudžeto lėšų naudojimui; – numatyti priemonės, užtikrinančias taupų ir efektyvų valstybės biudžeto lėšų ir turto naudojimą ir apie jų įgyvendinimą informuoti aiškinamajame rašte prie finansinės atskaitomybės. <p>Pavesti Turto valdymo ir ūkio departamentui prie VRM (toliau – TVŪD), kaip padaliniiui vykdančiam centralizuotą buhalterinę apskaitą, sustiprinti valstybės biudžeto lėšų naudojimo ADIC kontrolę.</p> <p>Centralizuoti ADIC viešuosius pirkimus ir ilgalaikio turto valdymą TVŪDe.</p>	<p>Kasmet</p> <p>Iki 2010 m. gruodžio 1 d.</p> <p>Kas ketvirtį</p> <p>Iki 2010 m. lapkričio 1 d. ir pastoviai</p> <p>2011 m. gruodžio 31 d.</p>
5.	Sudaryti komisiją ir pavesti jai įvertinti nupirktos ir šiuo metu naudojamos biometrinių duomenų registravimo įrangos kokybę ir įrangos atitiktį pirkimo dokumentuose nurodytiems techniniams reikalavimams. Iki įrangos garantinio aptarnavimo laikotarpio pabaigos imtis priemonių nustatytiems trūkumams pašalinti	Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija	<p>Bus įgyvendinta.</p> <p>Vidaus reikalų ministro įsakymu sudaryti komisiją.</p> <p>Komisijai įvertinti biometrinių duomenų registravimo įrangos kokybę ir įrangos atitiktį pirkimo dokumentuose nurodytiems techniniams reikalavimams ir teikti pasiūlymus dėl trūkumų šalinimo.</p> <p>Pagal komisijos pateiktus pasiūlymus priimti atitinkamus sprendimus.</p>	<p>Iki 2010 m. lapkričio 1 d.</p> <p>Iki 2011 m. vasario 1 d.</p> <p>Iki 2011 m. balandžio 1 d.</p>
6.	Siekiant sumažinti vietinio eismo leidimų blankų nepanaudojimo riziką teisės aktų ir sutarties nustatyta tvarka patikslinti 2009 m. gruodžio 24 d. sutarties Nr. 2-27 sąlygas dėl vietinio eismo leidimų blankų be lustų įsigijimo teisės aktų ir šios sutarties	Asmens dokumentų išrašymo centras prie Vidaus reikalų ministerijos	<p>Bus įgyvendinta.</p> <p>Patikslinti 2009 m. gruodžio 24 d. sutarties Nr. 2-27 sąlygą dėl vietinio eismo leidimų blankų įsigijimo</p>	2010-12-31

Rekomendacijos eilės numeris ataskaitoje	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)
	nustatyta tvarka.			
7.	Siekiant užtikrinti, kad brokuoti asmens dokumentai nepatektų į apyvartą, nustatyti papildomas asmens dokumentų kokybės kontrolės priemonės ir užtikrinti jų įgyvendinimą.	Asmens dokumentų išrašymo centras prie Vidaus reikalų ministerijos	<p>Bus įgyvendinta</p> <p>Priimti papildomus darbuotojus papildomai asmens dokumentų kokybes kontrolei.</p> <p>Įdiegti kokybes vadybos ir informacijos saugumo valdymo sistemas</p>	<p>2010-12-31</p> <p>2011 II pusmetis</p>

